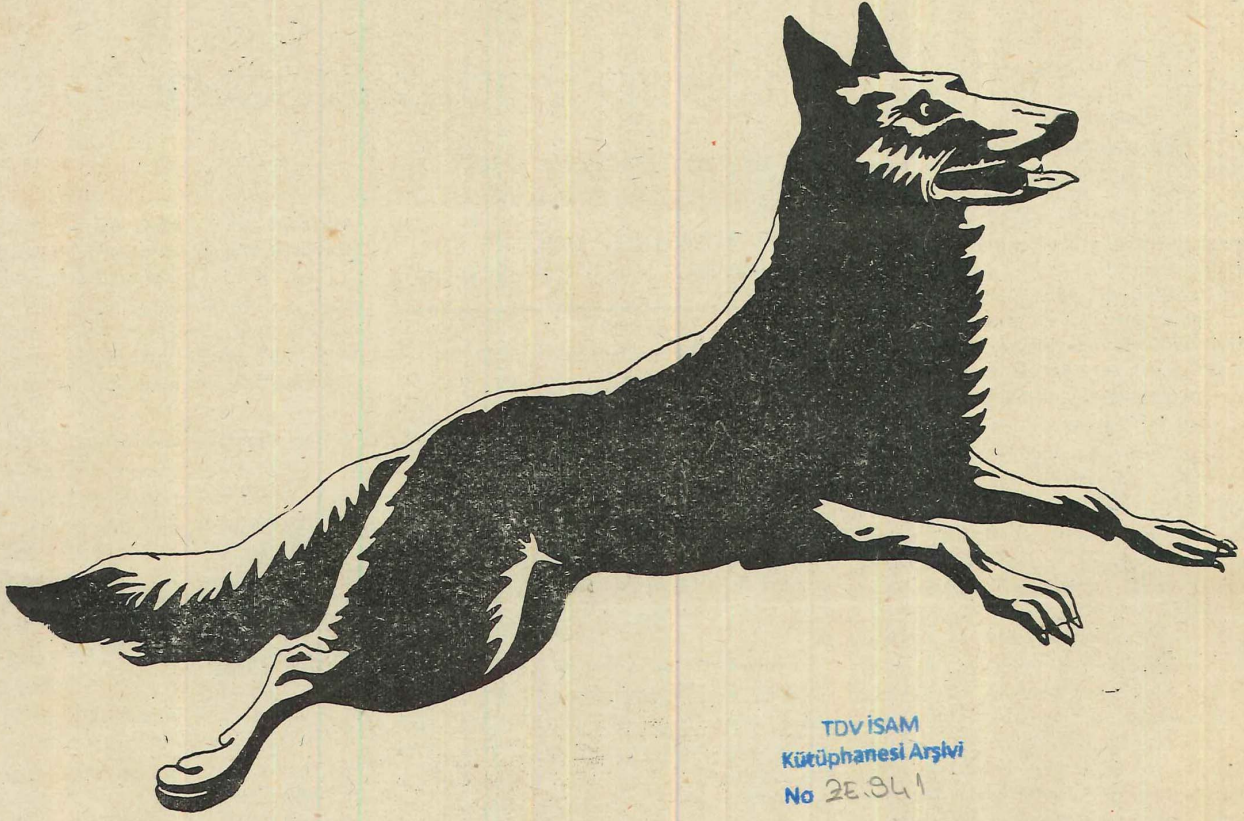

HER İRKİN ÜSTÜNDE TÜRK İRKİ!

BOZKURT

İÇİNDEKİLER

Türkçülük Deyince Ne Anlarız?	R. Oğuz TÜRKKAN	5 inci Kola Dikkat	BOZKURT
Türk Köylüsü Çıkrık Başına!	Nüsret KÖYMEN	Aylık Olgular	
Turan Sözünün Aşlı	Hüseyin Namık ORKUN	Kitaplar	
Türkler (Yakut Türkleri)	Prof. Abdülkadir İNAN	ŞİİRLER :	
Ordusunu Teslim Eden Kumandan	Reha KURTULUŞ	Sarı Zeybek	ATSIZ
Tevfik Fikret Meselesi	Nejdet SANÇAR	Mehmetçik'lerin Türküsü	Cemal Oğuz ÖCAL
Nüfus Ve Aile	ALPASLAN	Aradığım	Fethi TEVET
Ferdi Ve Siyasî Ahlâk	A. Nurullah BARİMAN	Fedaî	Fethi TEVET
Bizce ...	H. Sadi ÖZBEK	Andımız	Cemal Oğuz ÖCAL
Türk İrki	R. Oğuz TÜRKKAN	Büyük Kaygu	Uslu OZAN

SAYI
4

MAYIS - TEMMUZ
1940

KURUŞ
15

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.941

SEVGİLİ OKUYUCULAR

40 kuruşluk posta pulu gönderin. 3 aylık abone olun Hem dergimize yardım, hem de size kolaylık olur. **DİKKAT!** Abone ve ilân bedelleri ile her türlü para işleri için aşağıdaki adrese müracaat edilmelidir:

Cihat Fer Posta kutusu No. 330 İstanbul

İ T İ Z A R : "Paul Dérolede,, in hayatına dair yazının son kısmını yer olmadığı için bu sayıya koyamadık.

Yıl: 2 — Sayı: 4
Temmuz 1940

Abone: Üç aylık 40 kuruş
Altı aylık 75 kuruş
Dış için iki misli

BOZKURT

AYLIK

Fikir ve Gençlik Dergisi

İdarehane :

BOZKURT, Cağaloğlu
Halkevi cad. No. 19-21
Mektup adresi: Posta
kutuğu: 330, İstanbul

İLMÎ — EDEBÎ — İÇTİMAÎ

Başyazı:

Türkçülük deyince ne anlarız?

Tarif ve prensipler

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.941

R. Oğuz TÜRKKAN

Adliye Vekâleti Umumî Kâtip Muavini

Bu tarifimi parçalayacak olursak:

1 — Türk soyunun üstünlüğüne inanmak:

Bu inanış, kabiliyeti bakımındandır. Bu inanışı, tarihe bakarak edindik. Fakat bugünkü halde, medeniyet alanında, Türklerin hiç te üstün olmadıklarını ve birçok sahalarda çok geri kaldıklarını kabul etmek mecburiyetindeyiz. İşte bu iki kabul - üstünlüğümüzü ve şimdiki geriliğimizi kabul - bize Türkçülüğü ve prensiplerini daha zaruri kılıyor.

2 — Türklüğü her sahada yükseltmek:

a — Bu yükseltme ülküsü, sırf Türkiye değil, (Türklük) tâbiriyle de anlaşılacağı üzere, gaye itibarıyla yeryüzündeki bütün Türkleri gözetir. Demek ki Türkçülük, siyasi hudutlar gözetmeden bütün Türkler içindir. Anadolu Türkü, Azerbaycan Türkü, İdil Ural Türkü, Türkmenler, Kırgızlar, Başkurtlar, Türkistanlılar... hepsi Türkçülüğe muhataplarıdır. Türkçü, *Türklerin yükselmesi* dediği zaman bütün bunları anlar.

b — Bu yükseltme her sahada yapılmalıdır: Fende, medeniyette en üstün olmak, orduca en üstün olmak, kültürce en üstün olmak, köylülerin refahı ve cemiyete faydalı unsur olmaları bakımından en üstün olmak, sıhhatçe en üstün olmak, sporda en üstün olmak, milliyetçilikte, ahlâkta en üstün olmak, Devletçe dünyanın en üstün devleti olmak...

Velhasıl, Türklüğün her sahada yükselmesini gaye edinmek.

3 — Türklüğü daima daha fazla yükseltmek:

**Kıymetli Mütefekkirimiz
Peyami Safa gelecek sa-
yidan itibaren yazılarile
dergimizi zenginleştirecek-
tir.**

a — Türklüğün her sahada yükselişini istihdaf eden ülkü, bu yükselişin daimî olmasını isteyen ülküyle bir olarak yürümelidir. Yoksa saman alevi gibi parlayan ve aynı süratle sönen bir yükseliş, hiçbir zaman Türkçülüğün gayesi olamaz! Yükselişimizin daimî olmasını istemeli ve temin etmeliyiz.

b — Bu yükseliş gayesinden anladığımız

«daimilik» vasfı, bir statik hali ifade etmemelidir. Daima aynı seviyede durmak da, gerilemek kadar tehlikelidir. «Durma, düşersin!» sözü en kuvvetli bir hakikatın ifadesidir. Hiçbir zaman erişilen yükseklikten memnun olmamak... «Daima daha fazla» yükselmek, «Daima daha fazla» üstün olmak ihtirasını taşıyan bir Ruh, bence, Türkçülüğün en birinci esasıdır. Bu esasa göre, Türklüğü, her sahada yükseltirken, bunu muayyen bir seviyeye kadar değil, gayri muayyen bir yüksekliğe koşmak ihtirasını güdeceğiz. Her erişilen noktadan sonra yeni yüksekliklere bakmak ve bu her sahada yükselişimizi, ebedî ve sonsuz bir göğe doğru, «Daima daha fazla yükselme, daima daha fazla üstünlüğe!» iç haykırışı ve inancıyla, şuurulu bir iradeyle tevcih etmek, Türkçülüğün en esaslı prensibi olmalıdır.

4 — Türklüğü her sahada ve daima daha fazla yükseltmek için gereken prensiplere inanmak ve bu prensipleri gütmek:

Burada daima işlenen bir yanlış vardır: bu prensipleri bizzat Türkçülük addetmek ve bunların tarifini Türkçülüğün tarifi sanmak hatası! Türkçülük, Türklüğün, yukarıda izah edilen şekilde yükselmesini isteyen bir ülküdür. Muhtelif prensipleri ise, bu yükselişi temin edeceğine inanıldığı için ele alınmış bir nevi vasıtalarlardır. Öyleyse vasıtayı gaye addetmek en büyük hata olur.

Türkçülük ülküsünün, bu prensiplerin güdülmesiyle daha kolay tahakkuk edeceğine inandığımız bu vasıta-prensipler nelerdir? Sadece sayalım:

1 — Urukçuluk [1]: Türk milletinin ter-

[1] Uruk, (ırk) kelimesinin Türkçe karşılığıdır. Ancak, sırf maddî yapıyı anlatmaz. Manevî, maddî evsafarla temayüz eden ırktır.

Bundan 4-5 yıl kadar evvel, Türkçülüğün ileri gelenlerinden 10-12 kadar arkadaş taplanmış, görüşüyorduk.

Bir arkadaş, iyi anlaşabilmemiz ve vazih olabilmemiz için, Türkçülüğün katı ve esaslı bir tarifinin yapılmasını istedi. Her arkadaş, Türk milliyetçiliğinden ne anladığını izah etti;

— Türkiye'nin modern Avrupa seviyesine yetişmesi.

— Türkiye'de 42.000 «fakir-köyü», «cennet-köy» haline getirmek, sıhhi durumlarını kurtarmak (bunu söyleyen bir doktor arkadaşta).

— Türkçülük, Türk ırkçılığıdır. Mesele, Türkiye'nin Türkleşmesidir.

— Türkçülük, Türklerin ilmen ve harsen yükselmesidir.

— Türkçülük, hakikî bir demokrasinin temini ve iyi idareciler vücade getirmektir.

— Türkçülük, dünyadaki bütün Türklerin esareten kurtulmasını ve birleşerek, Büyük Türk Birliğini vücade getirmesini isteyen bir ülküdür.

— Türkçülük, Türk uruğunun üstünlüğüne inanmaktır.

Herkes kendine göre bir tarif yapıyordu. Bir an, aynı ülkü mefhumuyla birbirlerinden bu kadar ayrı şeyler düşündüklerini görünce iyice ürktüler. Orada hepimiz Türk milliyetçisiydik, Türkçüydük. Bu yüzden de birbirimizi fikirdaş sanıyorduk. Halbuki fikirler esaslarında çok ayrılıyor gibi görünüyordu!

En son olarak tarifi ben şu şekilde yaptım:

— «Türkçülük, Türk soyunun kabiliyetindeki üstünlüğe inanmak ve bu üstünlüğü -bütün Türklük için- her sahada ve daima daha fazla yükseltmek gayesiyle gereken prensipleri gütmeyi ve bu uğurda kudretimizin, enerjimizin son zerrinesine kadar çalışmayı emreden bir ülküdür.

Arkadaşlar, sizin bütün tarifleriniz bizzat bu Esas-tarifi içinde mündemictir! Sizin ifadeniz, Türkçülüğün esas tarifi değil, fakat prensiplerinin ve tatbikatının en güzel formülleridir.»

kibinde bulunan Tur uruğunu;

a — En üstün uruk olduğuna inanmak;

b — Bu uruktan olmayanlara, milletin tefekküründe, hayatında ve idaresinde yer vermemek;

c — Uruğumuzun başka kanlarla karışmasına katıyen müsamaha etmemek;

d — Türk milleti gibi Tur uruğunu terkinde - aynı nisbette olmamakla beraber ekseriyetle - taşıyan Macar, Japon, Gürcü, Fin. milletleri mensuplarını Türk saymamak ve bunlarla evlenmeleri bile «gayri millî» ad-detmek. Bununla birlikte, kardeş milletlerden olmaları dolayısıyla bütün münasebetleri tesis etmek ve Uruk Tarihinde onlara da fazlaca yer vermek.

II — Büyük Türk Birliği:

Normal şartlar dahilinde gidildiği takdirde, ancak Türkiye Türkleştikten, kalkındıktan ve iyice kuvvetlendikten sonra, Büyük Türk Birliğini tam bir şekilde temin etmek. Onun için şimdiden, parçalanmış Türklerde Birlik fikrini uyandırmak ve bunu kuvvetli bir ülkü haline getirmek.

III — Türk İdaresi:

Hürriyet ve disiplini birleştiren bir rejim. *Fertçilik* ve *asrî devletçilik* (hem iktisadî, hem de içtimaiî sahada. Öyle ki, en müfrit şekliyle cemiyetçilik mefhumunu dahi « devletçilik » mefhumuna katabiliriz) zararlarını önliyecek ve «*Sahsiyetçilik*» diyebileceğimiz yeni bir sistem.

IV — Savaşçılık:

a — Savaşın gayri kabili içtinap bir zaruret olduğunu;

b — Zaruret olmak dolayısıyla, milleti savaşçı ruhla yetiştirmek lâzım geldiğini;

c — Savaşın, medeniyet, tekâmül ve millet için zararlı ve geriletici bir âmil *olmayıp*, bilâkis millî tesanüdü, tekâmülü yaratan ve ahlâk bozukluğu ile ferdiyetçiliğin önüne geçen, zararından çok faydası görülen bir tabiat kanunu olduğunu; uzun sulhun ise millî birliği, asil duyguları ve ahlâkı tahrip ettiğini ve ferdî egoizmi kuvvetlendirdiğini;

d — Bununla beraber, sık sık ve büyük sebepler olmadan bir milleti savaşlara sürüklemenin, uzun bir sulh kadar felâket getireceğini;

e — Bir milletin, haklarını, ancak savaşla elde edebileceğini;

f — Savaşçılığın, Tur uruğunun ve Türk milletinin en bariz bir hususiyeti ve tarihinin en parlak meziyeti olduğunu;

Kabul etmek.

Sarı Zeybek

Şu dağların meşeleri karanlık,
Etekleri olur çayır, çimenlik;
Kızanlarla burda eder yarenlik,
Sarı Zeybek şu dağlara yaslanır,
Yağmur yağar, pusatları ıslanır.

Sarı Zeybek şu dağların eridir,
Dağlar onun bütün yoğu, varıdır.
Kendî sarı, bindiği at dorudur;
Attan inip şu dağlara yaslanır,
Gözü dalar, bakışları puslanır.

Sarı Zeybek dağdan dağa taşınır,
Taşınır da yüce dağlar aşınır.
Mola verip Gökçen kızı düşünür;
Efe dağdan köye doğru seslenir,
Yosma Gökçen sesi duyar, süslenir.

Sevmesin mi Sarı Zeybek Gökçeni?
Yüzü melek, saçı ipek Gökçeni?
Bütün Aydın Elinde tek Gökçeni?
Kız sevmiyen erin gönlü paslanır,
Paslanır da imil imil yaslanır.

Padişahın kulağına varırsa,
Tutun diye devlet emir verirse,
Üç yüz atlı, beş yüz yaya yürürse
Dağlar, taşlar barut ile sislenir;
Ölen ölür, anaları yaslanır.

Candarmalar genç efeyi sardılar,
Kırk ölümden beğendiğin sordular,
Kızanları birbir yere serdiler.
Sarı Zeybek kara sürmez şanıma,
Erlük için kıyar kendi canına.

Nasıl olsa uçar da can, kalır ten;
Bir ah tuttu şu dağları derinden.
Sarı Zeybek vuruldu dört yerinden.
Yazık olsun Telli Doru şanıma,
Eğil de bak mor çepkenin kanına.

Sarı Zeybek gün batarken vuruldu,
Nabızları yavaş yavaş duruldu,
Gözlerine kara perde gerildi.
Yiğit başı düşüp kaldı yanına,
Bakmaz oldu mor çepkenin kanına.

Sarı Zeybek öldü sanma, diridir;
O, dağların yine eşsiz eridir.
Bütün kızlar artık onun yarıdır,
Vurulmuştur hepsi onun ününe,
Can atarlar şimdi gerdek gününe.

Sarı Zeybek şimdi artık masaldır,
Sanma yıllar şerefini azaltır.
Yiğitlerin dillerinde meseldir:
Er kişiler kıyar da öz canına
Bir damlacık kara sürmez şanıma...
ATSIZ

V — Millî Ahlâk:

Herşeyin ahlâkla mümkün olduğunu kabul etmek ve milliyetçilik, kahramanlık, fedakârlık duygusu, cesaret, çalışkanlık, vazife ve mesuliyet duygularının aşılınması prensibi.

VI — İyi İdare:

İyi ahlâktan sonra, iyi hükümet, iyi rejim, iyi idare prensibi.

VII — Faaliyetçilik:

«Daima daha fazla yükselmek» esasını en başa koyan Türkçülük ülküsü, bunu temin edecek «Faaliyetçilik» prensibini, müstakil bir prensip ve felsefî bir esas olarak ele almak mecburiyetindedir.

5 — Bu prensiplerin tatbiki ve Türklüğün her sahada daima daha fazla yükselmesi için, kudretimizin, enerjimizin son zerresine kadar çalışmak.

Türkçülük tarifimizin son parçası budur. Türkçülük, bu çalışmayı emreden ülküdür. «Türkçüyüm! Milliyetçiyim!» demek veya yazmak; «İyi idare! İyi ahlâk! Faaliyetçilik lâzım!» diye dedikodu yapmak. «Yükselmeliyiz!» diye haykırmak, Türkçü olmak demek değildir! Tarifimiz, bu ülküyü gütmek ve bu uğurda çalışmak diye tavzih ediyor. Bu ülküyü ve prensiplerini hem müdafaa edecek ve yazacağız, hem de tatbiki için ne lâzım gelirse yapacağız! Bu ülküyü başarmak, prensiplerini tatbik etmek için çalışacağız! Türklüğün her sahada, daima daha fazla yükselmesi için, bütün zorluklara göğüs gererek, didişerek, son nefesimize kadar, enerjimizin son zerresine kadar çalışacağız! Ve icabında öleceğiz!

İşte o zaman «Türkçüyüz!» demeye hakkımız olur!

İşte hakikî Türkçülük budur!

T Ü R K Ç Ü L E R İ N

Şimdiki baş vazifesi :

“5 İNCİ KOL, A DİKKAT!

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.841

Şüphesiz, bugünkü Avrupa harbinin milletlere tanıttığı ve öğrettiği yenilikler pek çoktur. Dokuz aydır, insanlık bu yeniliklerin sürprizleri ile karşılaşılıyor. Avrupa harbinin ortaya çıkardığı yenilikler teknik mücadele vasıtalarında, teknik mücadele şekillerinde belirledikleri kadar; psikolojik mücadele usullerinde ve psikolojik mücadele vasıtalarında da görülüyorlar. Fakat bugünkü Avrupa harbinin karşımıza çıkardığı sürprizler arasında en ziyade tevatür olanı şu «Beşinci kol» dur sanırız.

Gerçek «Beşinci kol» bugünkü harbin aktüelleştirdiği bir mücadele vasıtasıdır. Şimdi hemen her memlekette, her yerde «Beşinci kol» dan bahsediliyor. Harbe yakalanan milletlerden bazıları «Beşinci kol»un darbeleriyle şaşkın bir hale gelmişlerdir, sulh içinde kalan milletler de, şimdilik «Beşinci kol» un edebiyatı ile meşguldürler. Hülâsa zamanımızda «Beşinci kol» aktüel bir silâh, bir «moda mevzuu» olmuştur ve «Beşinci kol» tâbiri de dünyayı dolaşan bir parola halini almıştır.

«Beşinci kol» son Avrupa harbinin icat ettiği yeni bir mücadele vasıtası, «Beşinci kol» a müracaat ta yepyeni bir mücadele şekli gibi görünüyor. Halbuki hakikatte ne «Beşinci kol» yeni bir mücadele vasıtasıdır, ne de «Beşinci kol» a müracaat yepyeni bir mücadele şeklidir; «Beşinci kol» harp kadar eski bir silâhtır. «Beşinci kol» insan toplulukları toplu olarak boğuşmaya başladıkları zamandan beri vardır. Eski zamanlarda yapılmış olan harplerin tarihini dikkatle gözden geçiriniz, onların çoğunda, taraflardan birisinin «Beşinci kol» la vurulduğunu ibretle görürsünüz. İnsanlığın hayatında, çok defa sulh zamanlarında milletlerin önce «Beşinci kol» tarafından vuruldukları; sonra da cephe harp meydanında bozguna uğradıkları en eski ve tarihî bir gerçektir.

Yalnız bugünkü Avrupa harbi «Beşinci kol» u yeniden aktüelleştirmiştir. Bize onun daha organize bir hale getirilebildiğini, daha yaman bir metotla kullanıldığını göstermiş-

tir. Yoksa «Beşinci kol» harp kadar eski bir muharebe vasıtasıdır.

Türk milletinin «Beşinci kol» u bütün diğer milletlerden daha iyi tanınması lâzımdır. Çünkü bu millet tarihte bir kere değil, bin kere «Beşinci kol» tarafından vurulmak istenmiştir ve vurulmuştur.

Osmanlı imparatorluğunun en yakın ihitah tarihini açınız ve okuyunuz, fakat dikkatle ve ibretle okuyunuz! Onun her safhasında bu «Beşinci kol» un tesirlerini göreceksiniz. Türk milleti tâ Viyanadan Trakya'ya dönüncüye kadar, üç asır boyunca, Balkanlarda hep bu «Beşinci kol» un suikastine uğradı. Aynı suretle Afrikanın şimalinden, Kızıl deniz kıyılarından Hatay sınırlarına kadar yine sayısız kereler bu «Beşinci kol» un tuzaklarıyla karşılaştı. Geçen Cihan harbinde, Türk milleti kendi öz yurdunda, Anadolu'da yine onun tertip ettiği kundaklara rastladı. Hülâsa Türk tarihinin üç asırdan da uzun bir parçası «Beşinci kol» un müsel sel hiyanetleriyle doludur.

Bununla beraber, bugünkü Türk çocuğu «Beşinci kol» u son Avrupa harbinin icat ettiği yeni bir mücadele vasıtası sanıyor ve onun karşısında hayretle duruyor. Halbuki asırlar boyunca her fırsatta «Beşinci kol» tarafından vurulan bir milletin evlâdı sıfatıyla, bugünkü Türk çocuğunun bu mel'un mücadele vasıtasını tarihî bir yekkaza ile karşılaması ne kadar yerinde olurdu!

Biliyoruz; bugünkü Türk çocuğunun «Beşinci kol» u tarihî bir yekkaza ile karşılayamamasının sebebini biz biliyoruz. Bu sebep Türk tarihinin ihtiva ettiği hâdiselerin öz milliyetçi bir ruhla izah edilmemesindedir gizlidir.

Filhakika Türk tarihinde «Beşinci kol» un muhtelif zamanlardaki tesirleri sadece bir hâdis olarak verilmiştir ve yalnız tezahürler tesbit edilmiştir. Bizzat «Beşinci kol» un kaynakları, kökleri üzerinde durulmamıştır. Bugün de yine «Beşinci kol» un yalnız morfolojisinden ve tezahürlerinden atbedildiğini görüyoruz. Onu doğuran âmillerin araştırılmadığını müşahede ediyoruz. Halbuki Türk milletinin «Beşinci kol» u tarihî bir yekkaza ile karşılayabilmesi ve ona karşı

silâhlanması için onun köklerini, kaynaklarını, hüviyetini ve metodlarını korkmadan olduğu gibi ortaya koymak zarureti vardır. Ancak bundan sonra, Türk çocuğu, Türk kadını, Türk erkeği «Beşinci kol» a karşı müsellâh ve uyanık ayakta durabilir.

Bize göre «Beşinci kol» un kökleri önce soy karışıklığında, sonra da huy karışıklığında. Gerek tarih içinde olsun, gerek zamanımızda olsun «Beşinci kol» u terkip eden unsurları tetkik ediniz, göreceksiniz ki, bunlar hep soyu bozuk, huyu bozuk unsurlardır.

Şimdi bu vakıanın ışığında Osmanlı tarihini tekrar gözden geçiriniz, o zaman bu tarih içinde «Beşinci kol» un kaynaklarını daha ayan göreceksiniz ve sonra, bugün «Beşinci kol» desisesile Türk milletinin tarihi yekzasının nereye çevrilmesi lâzım geldiğini kolayca kestireceksiniz. «Beşinci kol» a karşı Türk milletinin kullanacağı bir tek keskin silâh vardır. O da kendine inanmaktır. Emniyetini yalnız ve yalnız kendi soyundan, kendi huyundan olanlara emanet etmektir.

Adı ister «Beşin kol», ister «Beşinci kolon» olsun bu eski mücadele vasıtasının bir tek ve hiç değişmeyen hüviyeti vardır. Ç da «hiyanet» tir. Ne şekilde, hangi vasıta ile olursa olsun «hiyanet» tir. Bunun için «Beşinci kol» en cüretkâr hileleri, en hilekâr metodları kullanır.

«Beşinci kol» un en ziyade korktuğu kuvvet bir soydan ve bir huydan olanların bütün kuvvetidir. O, herşeyden evvel bu kuvveti yıkmak ister. Bu kuvveti yıkmak için soy birliği, huy birliği şuurunu temsil eden milletin en halis evlâtlarını kendi hüviyetle damgalamaktan, kendi yerinde teşhir etmekten de çekinmez; Türk milleti bu mel'un hiyanet vasıtasının bu çeşit entrikalarına kanmamalıdır.

Sonra, Türk milleti, «Beşinci kol» un yalnız harp zamanlarında faal olduğunu sanmamalıdır. Bilâkis o asıl faaliyetini sulh zamanlarında yürütür ve harp başlayınca kadar milleti içinden çürütür. Bundan ötürü «Beşinci kol» la mücadeleye daha sulh içinde iken başlamak gerektir. Hele Türk milletinin «Beşinci kol» a karşı her zaman ve duraksız bir tarihî yekaza ile ayakta durması tarihî bir zarurettir.

BOZKURT

Köycülük :

Türk Köylüsü Çıkrık başına!

Geçen yazımda Türk İnkılabı Köycülüğünün romantik bir köycülüğün ibaret olmadığını, yapıcı bir cemiyet ülküsü, bir Türkçülük ülküsü olduğunu anlatmıştım. Bu köycülük yalnız Türk vatanına değil, dünya medeniyetine yepyeni bir veçhe verebilecek bir inkılabın başlangıcıdır.

Türlü eski ve yeni cemiyet nizamlarının dünyayı iztiraptan iztiraba sürüklediği bir zamanda Türk köycülüğü medeniyetin istikbali için ümit verici yegâne örnek olmak istidadını gösteriyor.

Avrupada ve Avrupa medeniyetinin siyaseti altındaki memleketlerin çoğunda yeni zamanlar tarihinin kaydettiği ve bugün gözlerimiz önünde cereyan etmekte bulunan hâdiseler gösteriyor ki Garp medeniyeti adı verilen içtimai hâdisenin bünyesinde bir takım sakatlıklar vardır.

Avrupa medeniyetinin, daha umumî bir tâbirle Garp medeniyetinin temel sakatlıklarından biri, belki başlıcası, sanayiî şehirlerde toplanmış ve köylerin sanayisizleşmiş olmasıdır. Bu vaziyet birbirleriyle mücadele halinde hususî menfaat zümrelerinin teşekkülüne ve bu gibi cemiyet parçalanmalarından doğan türlü tahakküm şekillerine yol

Nusret KÖYMEN

Ziraat Vekâleti Neşriyat Müdürü

açmıştır.

Garp medeniyetinin tecrübelerinden ders alan Türk İnkılabı bir takım iztiraplı devrelerden geçmeden yeni ve ileri bir medeniyet kurulabileceğine kani bulunmaktadır. Bu yeni medeniyetin esaslarından birisi, belki en mühimi, sanayiî bulunmasına lüzum yoktur. Daha sarîh bir ifade ile şehirlerde zaruret olmadıkça hiç bir fabrika bulunmamalıdır. Muharrik kuvvet olarak elektrik kullanan bugünkü sanayide köyde veya köy halinde kurulamayacak hiç bir fabrika veya sanat yok gibidir.

Köylerde veya köy halinde kurulacak sanayi, şehirlerde muztarip amele topluluklarının vücut bulmasına mani olacak ve köy nüfusuna refah ve medeniyet getirecektir.

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 25941

Dünya hâdiseleri bu köycülük siyasetimize azamî surette yardım ettiği gibi Türk köyünün bütün mazisinde sanatçı olması da işi kolaylaştırıyor.

Yabancı memleketlerden birçok mamul eşyanın gelmesinin güçleşmiş olması, Avrupa'nın en müttekâsif sanayi mıntakalarının harp ateşi içinde bulunması birçok köylerdeki çıkrıkların hızını arttırmakta, birçok köylerde de bırakılmış çıkrıkların yeniden işlemesine sebep olmaktadır.

«Çıkrık» bir rumuzdur; sanat ve sanayi rumuzu. Türk köylerinde sanatın her şubesi vardı ve hâlâ da vardır. Bugünkü dünyada harp içi ve harp dışı olan memleketler arasında geçmekte olan mücadelenin nihai neticesi içtimai ve iktisadi teşkilâtlanmaların salâbetine bağlıdır.

Türkiyenin 10.000 tayyaresi yoktur. Fakat 40.000 köyü ve bu köylerde dönen çıkrıkları vardır.

Türk münevverine, Türk gencine büyük bir ideal işi, memleketin iktisadi ve içtimai teşkilâtlanmasında büyük bir savaş işi açılmış bulunuyor. Bu savaşın virdi şudur:

Türk köylüsü çıkrık başına!

Mehmetçik'lerin Türküsü

Engelleri yok eder, nurlu yollar açarız,
Bastığımız yerlere MEDENİYET saçarız!
Yoldaşımız süngüdür, rehberimiz AL SANCAK,
Memleketin, milletin kölesiyiz biz ancak!..

Yıldırılmaz gözümüzü ne süngü, ne de dipçik,
Bize derler: Tanrı'nın armağanı MEHMETÇİK!..

Parladıkça üstünde başımız YILDIZ - AY,
Bu mukaddes topraklar düşmana olamaz pay!
ÇANAKKALE, GALIÇYA, SAKARYA tanır bizi;
Azmimize râmettik nice dağı, denizi!..

Yıldırılmaz gözümüzü ne süngü, ne de dipçik,
Bize derler: Tanrı'nın armağanı MEHMETÇİK!..

Allah, Allah diyerek seller gibi taşarız,
Yıldırımlar saçarak siperleri aşarız!
Kalbi YURD için çarpan tunc bilekli ERLERİZ,
Düşmanları titreten ünlü MEHMETÇİKLERİZ!..

Yıldırılmaz gözümüzü ne süngü, ne de dipçik,
Bize derler: Tanrı'nın armağanı MEHMETÇİK!..

Ölümlerle eğlenir, korku nedir bilmeyiz,
Yaralı göğsümüzden sızan kanı silmeyiz.
Kükremiş Aslan gibi saldırmız düşmana,
Kurban olsun canımız: Şanlı, güzel vatana!..

Yıldırılmaz gözümüzü ne süngü, ne de dipçik,
Bize derler: Tanrı'nın armağanı MEHMETÇİK!..

Göz dikmesin beyhude vatanımıza düşman,
Dünyaya geldiğine ederiz sonra pişman!
Genç nesliyiz «BATI» ya sel gibi akanların,
Kılıçtan geçmek hakkı «TÜRK» e yan bakanların!..

Yıldırılmaz gözümüzü ne süngü, ne de dipçik,
Bize derler: Tanrı'nın armağanı MEHMETÇİK!..

CEMAL OĞUZ ÖCAL

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.911

Turan Sözü'nün Aslı

Turan arazisi eskiden Hazer denizinin şarkından Aral gölüne kadar uzanan yerlere denirdi.

Eski eserlerde zikredilen bu kelimeyi ele alarak bazı âlimler kelimeyi Ural-Altay kavimlerine vermiş, en nihayet bu söz Macaristanda Turanizm cereyanına alem olmuştur. Macarlar bir de bu isim ile mecmua neşretmektedirler. Macarların Turanizmi ciddi olmaktan ziyade şu iddianın mahsulüdür: Bu gün Ural-Altay kavimleri arasında en medenî mevkii Macarlar işgal etmektedir. Binaenaleyh bütün bu kavimlere rehber olarak bir siyasî cereyan vücade getirmek te Macarlara düşer.

Turan arazisini yukarıda izah ettiğimize göre bu araziye ne Macarlar ve ne de Ural kavimleri aslâ ayak basmış değildir. Binaenaleyh bunların Turan ile bir nisbeti dahi mevcut değildir. Kelimeyi geniş mânaya alarak kendilerini rehber gibi ortaya atmak Macarlar arasında bazı şahısların temayüz etmek gayesinden başka bir şey değildir. Biz şimdilik bu cihetin izahını başka bir zamana bırakarak yalnız Turan sözü'nün aslını göstermeğe çalışacağız.

Yapılan araştırmalara göre Turan kelimesi Indo-German aslındandır. Bu kelime İran sözüne mukabil olarak kullanılmıştır. Bir İran ve ona mukabil de bir Turan vardı.

Hazerin şarkındaki araziye İranlılar veya daha doğrusu Indo-German kavimleri bu ismi vermişlerdi. Sanskritçeye kadar dayanan bu kelimenin onlarca manâsı düşmandır. Bu söz Strabon'un eserinde de geçmektedir. Strabon, Baktrian satraplığına Tuirya ismini vermektedir. Aynı isim Awesta'da da Tura şeklinde geçmektedir. Daha sonra Hint kaynaklarında da Turushka diye geçen ismin Indo-İskit'lere daha doğrusu Turanlılara alem olduğunu ilim adamları kabul etmektedirler. Vivien de Saint-Martin, Dictionnaire de Geographie adlı eserinde [cilt VI, 1894] şu satırları yazmaktadır:

«Le terme Tourân vient probablement du mot zend Tûirja ou Touriya et du mot sanskrit Turushka ou Tourouchka, signifiant tous les deux «rapide, expéditif, alerte.»

Yine bu eserde Hind kaynaklarında Turan kavimlerinin hücumlarından bahsedildiği kaydedilmektedir.

Hüseyin Namık ORKUN
Gazi Terbiye Enstitüsü Türk Tarihi
muallimi

Büyük türkolog Marquart, Eranşahr adlı tetkikinde [S. 239] Kaşmir kronikasındaki Turuşka sözü hakkında şu sözleri yazmaktadır:

«Eine gelehrte Sanskritisierung der vermeintlichen Prakritform Turukha=Türk.»

Bir çok ilim adamlarının ileri sürdüğü ve artık kabul edilmiş olduğu veçhile Hint kaynaklarındaki Turuşka sözü Türk kelimesinden başka bir şey değildir.

Turan adı İbn Hankal, Yakut vesaire gibi şark müellifleri tarafından zikredilmektedir. Bu müellifler Turan namı altında garbi Türkistanı kasetmektedirler.

Firdevsinin Şehnamesi de İran ve Turan mücadelesinden bahsetmekte olup burada İranın şimal taraflarına düşen Türk yurtları

Turan olarak gösterilmektedir. Şehnamenin Turan ile olan mücadelelerini muhterem âlim Bay Rıza Nur bir araya toplayarak dilimize çevirmiştir.

Bütün bu malûmatı bir tarafa bırakırsak bütün Yenisey nehri havzasında Uyug nehrine akan ırmaklardan birisinin adının Turan olduğunu görürüz. Buraların temiz Türk yurdu olduğunu orada hâlâ mevcut olan Göktürk yazı ile yazılmış bir yazıtın mevcudiyeti ilân eylemektedir.

Daha sonra Türk tarihinde Turan isimli şahıs adlarına da tesadüf etmekteyiz.

Buraya kadar verdiğimiz izahattan şurası çok sarıh bir surette anlaşılır ki Turan Ural-Altay kavimlerinden hiç birisinin malı değildir. O yalnız ve yalnız Türktür.

ARADIĞIM

Bir dede mirası saat, şaşarım
Bir de yüzülmedik derim kalmıştır
Ben uyurken el varımı almıştır
Hayvan mıyım, çirilçiplak yaşarım?

Saatim da paslı yavaş işliyor
Bir çelik zenberek takamaz mıyım?
Ben ki sağım, yaşıyorum, az mıyım?
Köpek var efendisini dişliyor.

Nerde tüter ocağım, hani ateş?
Nerde dünya mekânım, hani evim?
Nerde cüce insan yiyecek Devim?
Doğmaz mı Kür Şad'ıma daha bir eşi?

FETHİ TEVET

TÜRKLER

TDVİSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.941

Yakut (Saxa) Türkleri

Meşhur Rus âlimlerinden etnolog Aristof Türk kavimlerinin etnik zümrelerine dair 1896 da neşrettiği etüdüne şöyle başlar:

«Ohotsk ve şimal Buz denizinden Adriyatik denizine kadar uzanan geniş sahaya yayılan 26 milyonluk bir millet ancak lehcelere ayrılan tek bir Türkçe ile konuşur. Orta Asyalı bir Türk Ohotsk sahilindeki Yakutla konuşabildiği gibi, Akdeniz kıyılarındaki Osmanlı ile anlaşılabilir. Fakat bu anlaşma için yabancı kelimeler karışmayan Türkçe olmalıdır» [1].

§ Yakut Türkleri kendilerini «Saxa» tesmiye ederler. Eski zamanlarda yakutlara Urangxa Saxa denirdi. Sibiryanın bütün şimali şarkî köşesini, başlıca Lena, Aldan, Viluy, Yan, Kolum ırmakları kıyılarını işgal ederler.

Eskiden Yakutların işgal ettikleri saha batıda Yenisey, doğuda Ohotsk denizine kadar uzanır; şimalde hududu Buz denizi, cenupta ise Baykal gölüne dayanırdı. Bugünkü Yakutistan ise bu sahanın ancak orta ve şimal mintakalarını ihtiva eder.

§ Yakutlar Türk ırkına mensup eski Türk boylarından biridir. Eski vatanları daha cenupta, ihtimal ki bugünkü şimalî Mogolistanında bugünkü Uranha Türklerinin yaşadığı mintakalarda, bulunuyordu. Bugüne kadar tayin edilemeyen büyük bir tarihî hâdis bu eski Türk boyunu yerinden oynatmış ve şimalde doğru sürüklemiştir. Rus türkoğlarının tetkiklerine göre, Yakutlar bugünkü vatanlarına 13-14 üncü asırlarda gelmişlerdir. Bizim kanaatimize göre, bu kavmin Baykalın şimaline geçmeleri çok eski zamanda olmuştur. Eğer bunlar şimalde hicretleri 13-14 üncü asırlarda olsaydı Mogol istilâsı ve Cengiz Han hakkında bunlar arasında anane ve rivayetler bulunabilirdi. Hal-

[1] N. A. Aristof. *Zametki ob etniç. Sos-tave türkskix plemen i narodnostey* («Jivay Starina» VI, 1896).

Prof. Abdülkadir İNAN

buki komşuları Buryat-Mogollarda Cengize ait zengin rivayetler bulunduğu halde Yakutlarda bulunmuyor. Eski kabile başbuğlarının toyon ve tıgın (yani eski Türklerdeki tegin) unvanlarını taşıdıkları da bunların diğer Türklerden Mogol istilâsından çok önce ayrıldıklarını göstermektedir.

Yakutların büyük Türk ulusundan ayrılıp şimale yerleştiklerinden sonraki tarihî mukadderatı hakkında tâ 17 nci asıra kadar kat'î bir malûmatımız yoktur. Mogol istilâsı devrinde yazılan bazı islâm eserlerinde (meselâ «Camiiüttevarih»de) Uryankıt kavimlerine ait yazılan malûmatın bir kısmı bunlara ait olabilir. Fakat bu malûmat daha iyi tetkikleri beklemektedir.

§ Yakutistana Rusların istilâsı 1617 de başlar. Yakutlar Rus istilâsile 1682 senesine kadar yani 65 sene mücadele ettiler. Bu mücadeleyi 1634 Mamix, 1636 da Nümügü Kangalas, 1670 te Baltuga, Timir, 1681-82 de de Cennix adlı Yakut kahramanlar idare ettiler. Küçük bir kavmin Rus imparatorluğu ordularile mücadeleyi devam ettirmesine imkân yoktu. 18 inci asrın bidayetlerinde Yakut ülkesinde Rus idaresi tamamilen yerleşmiş oldu.

Çarlık devrinde Yakutistan Rus siyasi-leri için menfa mintakalarından biri olmuştur. Bu ihtilâlcî Rus unsurları Yakutların intibahına hizmet etmişlerdir.

§ Yakutlarda millî uyanış devri 19 uncu asırda başlamıştı. 1905 Rus ihtilâli Yakutların millî hareketlerine büyük bir hız vermiş oldu. Rus istilâsına karşı derin bir nefret ve kin besleyen Yakut münevverleri Rus hükûmetinin «toprak islahatı ve yeni idare» komisyonuna boykot ilân ve Yakutistanın dahilî işlerine Petersburgun karışmamasını,

Yakut ülkesinin muhtar bir eyalet halinde idare edilmesini talep ederek Siberya valii umumisine bir ultimatom verdiler. Yakutistana Rus askeri sevkolundu. Yakutlar 4/I/1906 tarihinde «Yakut millî birliği» adile bir teşkilât vücade getirerek bunun «merkez komitesi» ni «Yakutistan hükûmeti» ilân ettiler. Kânunusani nihayetinde merkez komite azaları tevkif edilerek tecziye edildiler. Bununla beraber Yakut milliyetperverleri tarafından neşredilmekte olan gazete ve mecmualar kapatılmadı ve Bolşevik devrine kadar devam etti...

§ 1917 Şubat inkılâbı :

Çar hükûmetinin sukutile Yakutistanki Rus ihtilâlcileri ve mühacirleri «millî cephe» kurdular, garnizonlara dayanarak hâkimiyeti elden bırakmadılar. Fakat 1917 yazında tekrar «Yakut millî birliği» kuruldu. Maarif cemiyeti olan «Saha Aymak» teşkilâtı da millî birliğe iltihak etti. «Yakutistan muhtariyetçileri birliği» nin merkez komitesi 1918 Şubatında Sovyet hükûmetine itaatten imtina ederek kendisini «Yakutistan hükûmeti» ilân etti. Kara ve Ak Rusyadan kurtulan Yakutistan Kızıl Rusya ile mücadeleye başladı.

30/III/1919 da kızıl partizanlar Yakutistanyı hırpalamağa başladılar. 1921 de Yakutistan kızıl ordu tarafından işgal edildi. Milliyetçilerin isyanı 1922 ye kadar devam etti. Sovyet hükûmeti «millî mese'e» yi halletmek için 1922 de (Nisan 27) «Yakutistan muhtar Sovyet cümhuriyeti» ilânına mecbur oldu. 1927 de milliyetçiler tekrar isyan ederek demokrasi rejimi talep ettiler. Sovyet kaynaklarına göre, bunlara kara halk iltihak etmedi derhal bastırıldılar [1].

[1] *Sovyet devrine ait malûmat «Bol. Sov. Ens.» kamusunun 65. tomundan alınmıştır. (S. 500).*

«Muhtariyetli» Yakutistan Sovyet cümhuriyeti :

Yakutların yaşadığı ülke 1922 de «Muhtariyetli Yakutistan Sovyet sosyalist cümhuriyeti» ilân edildi. Bu «cümhuriyet» in merkezi Lena ırmağının sol sahilinde vâki Yakutsk şehridir. Bu şehrin nüfusu 1926 sayımına göre 10.558 idi; 1929 sayımına göre 18.600 e balığ olmuştur.

Yakutistan cümhuriyetinin nüfusu 1926 sayımına göre 335.950 olup bunun 287.645 ini Yakutlar teşkil eder. Ruslar ise 30.000 dir, ki yerli ahalinin aşağı yukarı % 9 u demektir. Bununla beraber Rus mühacereti akını her sene bu nisbeti süratle arttırmaktadır. Yakut ve Ruslardan başka Tatarlar (Kazan Türkleri), Tonguzlar, Çinliler ve diğer yerli kavimler vardır.

§ *Yakut dili*: Yakut dili Prof. Samoiloviç'in tasnifine göre «Yakut dili Türk dilinin şimali şarkî dalını teşkil eder». Bu lehçe ana Türk dilinden çok eski devirlerde ayrılmış, yazı ile bağlanmamış ve diğer Türk boylarından büsbütün uzak kalmış olduğundan ayrı bir istikamette inkişaf etmiştir. Bununla beraber Yakut lehçesi diğer Türk lehçelerinin çok eski devirlerde geçtiği merhaleye mahsus bir sürü bakıyeleri muhafaza etmiştir. Meselâ Orhon kitabelerinde gördüğümüz «-Sar» eki (participi i condicionalis) Yakutça da aynı mânâyı ifade eden «-tar» şeklinde muhafaza edilmiştir. Aclativ ve locativ ekleri de Orhuncadaki gibi kalmıştır. Fonetik bakımından Yakut dilinin en bariz hususiyeti garp Türkçesinde kelime başındaki «y» sesi Yakutçada «S» olur. «Ş, Z» sesleri yoktur. Bizim dilimizdeki her «Ş» ve «Z» sesleri Yakutçada «S» olur. (Meselâ yaz - sas, yol - suol, yoğurt - sourat, yeni - sien, baş - bas gibi). Diğer Türk lehçelerinde kelimelerin ilk sesi olan «S» Yakut lehçesinde düşer (su - uu, süt - üt, söz - ös gibi). Diğer Türk lehçelerinde kelime başındaki «a» Yakutçada ekseriya «ı» olur. (al - ial, ağrı - ıarı, ay - ıy gibi).

Bu ağaç atı al = Bu mas atı il.

Bu kısarak, bu tay = Bu bie, bu kulun.

Kısarak(in) tayı kara = Bie kuluna kara.

Bulutlu gün = Bilittax kün.

Parlak gün = Iras kün.

Yağmurlu ay = Samırdax ıy.

Ayı kışın yere yatar = Ese kışın bir sir-se gitir.

Baba, uzağa at! = Aga, ırak bırak!

FEDAİ

Mücevheratçı dükkânım göklerde
Ki camekânına merdler dizildi.
Ve bahçevanım hastalığı bildi
Çiçek açdırmayan kurtlar köklerde.

Ruhum çıra ve ben onun isiyim
Kime borçlandım ona öderim
Öldüğüm gün doğduğum gündür derim
Ben bir ihtilâlin fedâîsiyim.

FETHİ TEVET

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 28.841

Bu kız (ın) adı «Gün» = Bu kıs ata «Kün».

Yeni gelmiş kişi = Sanga kelbit kişi.

Yakut dili son senelere kadar bütün şimalî Sibiryaya için müşterek bir dil olmuştur. Hattâ Ruslar bile bu dili öğrenmek mecburiyetinde idiler.

§ *Yakut edebiyatı*: Yakutlar Yakut âlimi Ksenofontof'un araştırmalarına göre, bu yeni vatanlarına gelmeden önce Orhun alfabesi kullanmışlardır. Yakut dilinde «yazı, kitap» ifade eden kelimeler Yakutların eski devirlerde millî bir yazıları olduğunu isbat ettiği gibi, son senelerde Baykal gölü havâlisinde bulunan bazı âsarı atika da bunu isbat etmiştir. Fakat Yakutlar yeni vatanlarında bu yazıyı unutmuşlardır.

Yakutlara Rus misyonerleri Rus alfabesi öğrettiler. Bu Rus alfabesi Novgorodof adlı bir Yakut lengüisti tarafından Yakut fonetiğine göre ıslah edilmişti. Rus istilâsından sonra Yakutlar ana dillerini bu harflerle yazdılar. Yakut dilinde hıristiyanlığa ait dinî kitaplardan başka destanlar, menkibeler, atalar sözü, bilmeceler gibi halk edebiyatı maddeleri de bu harflerle yazılmış ve neşredilmiştir. Rus klâsiklerinden de epeyce edebî eserler Yakutçaya tercüme edilmiştir.

Yakutça gazete ve mecmualar neşrine 1905 ihtilâlden sonra başlamıştır. İlk Yakutça gazetesinin adı «Saha Dayduta» = «Yakut Dünyası» dir, 1905 te çıkmaya başladı. Bundan sonra «Saha Oloho» = (Yakut Hayatı) gazetesi çıktı. Mecmualardan en mühimi «Saha Sangata» = «Yakut Sesi» mec-

muasıdır. Yakut piyeslerinden en mühimleri «Mangçarı töökün» = (Yol kesen Mangçarı) dir; bu eser 1907 de Rusçaya da tercüme edilmiştir, Cadangı Cakıp = (Zavallı Yakup) 1914). Bütün gazete, mecmua ve piyeslerde Rus idaresinin ve Yakut Beylerinin mezalimi tasvir, hürriyet ve millî muhtariyet fikirleri propaganda edilmektedir.

Çar hükümetinin yıkılmasıyla Yakutlarda millî dil ve edebiyata karşı alâka çok kuvvetlendi; Rus alfabesi atılıp Latin alfabesi kabul edildi (fakat Rusyada Rus milliyet ve ırkçılığı kuvvet almasıyla son senelerde Türk kavimlerine Rus alfabesi ile yazmak ve okumak mecbur edilmiştir).

Sovyet devrinde yetişen edip ve muharrirlerden en çok sevileni Oyunski'dir. Sovyet tenkitçilerinin verdikleri malûmata göre *Oyunski en papüler edip olmakla beraber Sovyet inkılâbına ve kollektivize işlerine yabancı kalmıştır. Eski destan dili ve şekillerini işlemekle dili bugünkü hayatı ehemmiyeti olan «gündelik» dilden uzaklaştırmaktadır.*

Eski devrin edip ve muharrirlerinden en kuvvetlileri mistimsizme ve romantizme dahyor, yahut hiç birşey yazmıyorlar.

Sovyet devrinde yetişen muharrirlerden Künde ve arkadaşları inkılâbı göya selâmlamakla beraber onun tahripkâr bir kuvvetten ibaret olduğunu anlatmaya çalışıyorlar...

Hakikî Bolşevik genç muharrir ve şairlerden Uranhayef, Kudrin ve Bes Carasın marufturlar. Bugün Yakutistanda birkaç gazete ve mecmua neşrolunmaktadır.

Hâdiselerin düşündürdükleri :

Ordusunu teslim eden Kumandan

Urukçuluğun ve Savaşçılığın gerçekliği

Yaşadığımız son hâdiseler, bazı içtimâî prensipler ve neticeleri üzerinde insanı çok düşündürüyor. Bunların çoğu, ibretle müşahede edilecek vakalardır. Her Türk, bugünlerde bir sinema şeridi hızıyla cereyan eden hâdiselerin hakikî ve derin sebepleri üzerinde düşünmeli ve bazı hakikatlar üzerinde bilhassa durmalıdır.

Avrupa Savaşı, Türkçülerin daima müdafaa ettikleri prensiplerin lehine çok zengin deliller temin etmiştir. Meselâ bir 5 inci kol, bizim dâvamızı nekadâr kuvvetle haklı çıkarmıştır: Türkçüler, *Atsız, Orhun, Birlik, Kopuz, Ergenekon* ve *Bozkurt* mecmualarında kaç yıldır durmadan komünistlere hücum etmişler ve bunların, satılmış insanlar olduklarını haykırışlardı. Fransız komünistleri ve «*Humanité*» (İnsanîyet!) adlı gazeteleri bu iddiamızı nekadâr haklı çıkarttı! Komünistlerle birlikte, bu milletin öz evlâdı olmayanların, pasifistlerin, insanîyetçilerin ve Alman taraftarlarının yurt için bir tehlike olduğunu ve bunların bilhassa savaş anlarında çok feci roller oynayabileceklerini işaret etmiştik. Beşinci kol bu hakikatı da en kuvvetli bir şekilde teyit etti. Başka milletlerin bağrında cereyan eden hâdiselerden ders almasını bilmeliyiz.

Burada biz bilhassa, Holândanın teslim oluşundan bahsetmek ve bu suretle milletlerin rol oynayan başlıca âmillerinin neler olabileceğini tebarüz ettirmek istiyoruz.

Holânda, 5 günlük kısa bir savaştan sonra, daha yıpranmamış ordularile birlikte, vatanını çiğneyen düşmanına silâhlarını teslim etti!

Ordusunu teslim eden başkumandan Winkelman, neşrettiği emriyevimde «şehirlerimizi daha fazla harap etmemek için teslim oluyoruz!» dedi.

Çekoslovakyaninkini hatılatan tarihin bu en alçakça teslim oluş hâdisesini tahlil edersek, bilhassa iki âmil gözümüze çarpar:

1 — İçtimâî bakımdan ırk dâvası.

2 — Sulhun ve sulhçuluğun tesiri.

Reha KURTULUŞ

1 — İçtimâî bakımdan ırk dâvası:

Holânda ordusunu teslim eden başkumandan, soyca Holândalı olmayıp halis bir Cermendi!

Bir Cermenin, kendi soyundan olmayan Holândalılar için, soydaşları olan Almanlarla savaşıyacağı, savaşa bile, bir Holândalı kadar kahramanlık ve feragatla dövüşmeyeceği gayet tabii idi! Bu kadar tabii olan hakikatı anlayamayan Holândalılar, ordularının idaresini başka soydan bir adama teslim etmek gafletini göstermişlerdi. Buna, Winkelmanın büyük askerî kabiliyet ve kıymetinin sebep olduğunu söylüyorlar. Fakat hâdiseler, en parlak bir şekilde ispat etti ki, değer ve kabiliyetten önce, soy ve ırk gelir! Evet, ırkçılık, milliyetçilikten de ötesi! Çünkü Winkelman, Holândada doğmuş, Holândada tahsil etmiş, büyümüş, yemiş, içmiş, Holânda kültürüyle beslenmiş, flâmanca diliyle konuşur bir Cermendi! Halbuki o, Alman istilâsı karşısında soyunu hatırlamış, vatanına hiyanet etmiş ve ordusunu teslim etmişti!

Gene bunun gibi, Holânda kanal tertibatının en mühim kısmını idare eden mühendis, Holânda tabiiyetinde bir Cermen olduğunu öğreniyoruz. Bu -tabiiyetçe Holândalı, fakat soyca Alman- mühendisi, aldığı emre rağmen kanalları salıvermemiş ve Alman orduları o bölgeyi rahatça işgal etmişlerdi!

Binlercesi içinden alınan bu iki misal bize, vatanın mukadderatını -hattâ en ufak idaresini bile- kendi soyundan olanlara teslim etmenin nekadâr feci bir gaflet olduğunu ve bir milleti nasıl esarete kadar sürükleyebildiğini gösteriyor.

2 — Sulhun ve sulhçuluğun tesiri:

Holândalılar, yurt ve istiklâl uğrunda bile olsa tatlı canlarına kıymamak ve güzel şehirlerini harabettirmek için, esareti ve

zilleti kabul ettiler! İstiklâlî olmanın bir vatanında şehirlerin yıkılmamış olması ve ölmüş bir millî hayat içinde fertlerinin canlı kalmasının mânâsızlığını ruhları anlamadığı için teslim oldular! Holândanın istilâ ve esaretine sebep olan bu millî duygulardan mahrumiyet neden ileri geliyor? Holânda milletin esaretinin hakikî sebebi nedir? Derhal cevap verebiliriz: Uzun bir sulh ve sulhçuluk felsefesi!

Holândanın tarihine bir göz atacak olursak 125 yıldır hiç harbetmediğini, sulh ve refah içinde yaşadığını görürüz.

Bukadar uzun zaman sulh içinde yaşayan bir millet artık harbedemez. Savaş ona yabancı bir şeydir. Dövüşürken büyük bir acemilik gösterdiği gibi, bir parça yıpranınca, paniğe de kapılarak esaret zincirine razı olur. Uzun sulh ve refah, bir milletin sınırlarını gevşetir, mukavemetini yumuşatır, millî ve içtimâî duygularını dumura uğratar. Fertlerin ruhunda fertçilik ve menfaatçılık duyguları -cemiyet duyguları aleyhine- korkunç bir tahribat yapar. Sulh çok fazla sürmezse, yeni bir harp, bu kötü egoist duyguları süpürüp atar, ruhu temizler ve cemiyet duygularını ikame eder. Fakat sulh -Holândada olduğu gibi- pek fazla sürmüştü, artık egoist ferdi duygular tahribatını tam olacak yapmıştır. Millî ve içtimâî duygular tamamen mahvolmuştur. Bir daha dirilip kötü duyguları kovmalarına imkân kalmamıştır. İşte böyle bir millet, siyasî entrikalarının ve muvazene icaplarının bir neticesi, bir lûtufu olarak yaşamakta devam eder; hattâ kuvvetli bile görünür. Fakat o millet, içinden, ölmüştür bile! Tıpkı asırlık ağaçların -içleri kurduğu halde- bir muvazene neticesi ayakta durdukları gibi; bir darbe, bu asırlık ağacı yere devirmeğe kâfidir: Çünkü içi çoktan ölmüştür. Bu gibi milletler de, içinde yaşadıkları muvazene birdenbire değiştiği gün, en ufak bir darbeyle yıkılırlar: Çünkü onların içi çoktan ölmüştür: Onları öldüren, cemiyet duygularını ve milliyetçiliği bir daha dirilmemek üzere tahrip eden ferdiyetçiliktir, refahtır, sulhtur!

Uzun bir sulh, milletlerin ölümü demektir.

Bununla muvazi olarak yürüyen sulhçuluk felsefesi ise hepsinden daha tehlikelidir.

Uzun sulh, ancak onu yaşayan milletleri öldürür.

Fakat sulhçuluk felsefesi ve propagandası, hayatiyetini muhafaza etmiş enerji dolu milletleri bile mahvedebilirler!

Sulhçuluk, savaşın bir belâ ve musibet olduğunu ileri sürer, savaşlarda ölen fertlerin şehit düşmelerini bir fecaat ve şehirlerin harap oluşunu, yerine getirilemez bir felâket olduğunu anlatır ve uzun bir sulh ülküsünü aşılır. O uzun sulh, «herşeye rağmen sulh» tur! Fertleri ölümden korumak, sıkıntı içinde cephelerde yıpranmalarının önüne geçmek, şehir ve binaları yıktırmamak için sulh...

Ama milletlerin hayatları icabı sulh imkânsızmış! Tarih ve içtimaiyat bunu gösteriyormuş.. Zarar yok! Milliyetçilik yerine insaniyetçilik ikame ederiz, milli menfaatları görmemekten geliriz ve sulhu temin ederiz!

Veya bir avutma: «Ancak hücumu uğrarsak dövüşürüz.»

Fakat bu ana kadar sulh! Sulh! Sulh! Daima sulhun iyiliklerinden harbin felâket ve korkunçluğundan bahsedelim! Her ferde savaşın ne dehşet ve iztirap verici bir belâ ve sulhun ne rahat temin edici bir şey olduğunu telkin edelim!

İşte, sonsuz propagandariyle, sulhçuluk felsefesi!

Bu telkinler, edebiyat ve ilimle, gazete ve mecmualarla, konferans ve nutuklarla, hattâ sinemalarla bir millete telkin edilirse, hiç o millet savaşır mı? Savaşırsa, hiç kazanabilir mi? Hiç mukavemet edebilir mi? Fertleri ölmesini bilmiyen bir millet muhakkak ölür.. Sulhçuluk, istiklâlsiz bir vatan yerine hür ve büyük bir vatan görmek için ölen asker yerine, esir dahi olsa, sulh ve sükûn (?) içinde yaşamak, herşeye rağmen yaşamak isteyen askeri, ölmek isteyen askeri ikame eder. Sulhçuluğun zehirli tesirleri altında kalan bir milletin efradı, daima sulhu özler. Hayatı en büyük nimet bi-

li ve ölümü, feci ve korkunç bir şey olarak görür. Şehit kelimesi ona hiç bir şey anlamamaz. Böyle bir milletin askeri zabitiinden, zabiti de kumandanından teslim emrini bekler. Bu emir gelmekte gecikirse, kaçır, Ordunun bu paniği gerilere, veya sivillere bu paniği ordulara sirayet eder; yahut panik, bütün millette baş gösterir.

Ve millet, o zaman, her türlü esareti kabul eder. Vatan mahv olur, çünkü fertler, ölüme bunu tercih etmişlerdir!

İşte sulhçuluğun tesiri, işte bu korkunç propagandanın neticesi: Vatanın ölümü, milletin esareti!

Bu felsefe, Hintte tesirini yaptı, Çekoslovakya'da en alçakçasına yaptı. Ve işte Holândalılar, Büyük harpten sonra tefekkürlerinde görülen dehşetli sulhçuluk dalgasıyla, zaten uzun bir sulhla yıpranmış olan miliyet, vatan ve cemiyet duygularını büsbütün mahvettiler.

Bu sulhçuluk, 5 günlük kısa bir savaştan sonra bütün iğrençliği ve çıplaklığı ile tesirini gösterir: Vatan haini başkumandan Winkelmanın emri üzerine bütün Holândalılar, derhal silâhlarını teslim ettiler.

Uzun sulh ve sulhçuluk telkini, Holandayı mahvetmişti [1].

*

Avrupa savaşının bir tek hâdisesinden alınan bu kuvvetli dersler, üzerinde çok dikkatle durulacak prensipler belirtmektedir:

1 — Beşinci kola dikkat etmek: Yabancılarla, başka soydan olanlara, yabancı rejimlerin propagandasını yapanlara müsamaha etmemek.

2 — Ancak bu milletin kanını taşıyanlara millî hayatta yer vermek: Bu prensibi Türkiye orduda tatbik etmek üzere tedbirler almış bulunuyor. Çok sevgili ve değerli Mareşalımız Fevzi Çakmak, askeri mekteplere alınma şartı olarak -gazetelerde ilân edilen- şu maddeyi koydurmuştur:

«— Öz Türk ırkından [olmak.]»

3 — Uzun sulhun millî hayat için bir felâket olduğunu bütün Türklere öğretmek ve sulhçuluğun, iperit gazı gibi et ve kemikleri kemiren, frengi gibi uzviyeti sinsî sinsî yi-

yen tesirini önlemek, Türk tefekküründen ve Türk matbuatından, ırkımıza tamamen yabancı olan bu duygu ve inancı kovmak. Sulhçular, yabancı rejimlerin propaganda-sını yapanlar kadar tehlikeli ve zararlıdır-lar. Bize -her zamankinden ziyade bugün- sert ve yılmaz bir savaşçılık inancı lâzımdır. Bize, pasif ve uyusuk bir zihniyet değil, atılgan, canlı ve dövüşücü bir zihniyet lâzımdır. Bilge Tonyukuk'un 1200 yıl önce dediği gibi:

«— Bize, savaşçı ahlâkı lâzımdır!»

Esasen ırkımızın hususiyeti olan bu duyguyu, tefekkürümüze de sokmalıyız.

Sulhçuluğun zehirli tedbirine karşı da bugünlerde çok hayırlı bir uyanıklık başlamıştır. Başbakan Refik Saydam, radyoda yaptığı konuşmasında:

«— Uyuşturucu telkinlerden sakınınız!» demiştir.

Sulhçuluğun ancak siyasette muteber bir slogan olabileceğini ve her zamankinden çok bugün, atalarımızın ve kanımızın amansız savaşçılığını taşımamız gerektiğini bilmeliyiz.

Reha KURTULUŞ

[1] Norveçlilerin mukavemetini bu prensibe aykırı göremeyiz. Çünkü Norveç, Holândan daha dağlıktır. Ve nihayet Norveçlileri müttefikler zorla mukavemete mecbur etmişlerdir. Norveç okadar dağlık ve sarp-tır ki, Alman motörlü kuvvetlerinin en az işe yarayacağı ve mukavemet harbının en güzel yapılabileceği yer bu ülkedir. Müttefik yardımlarına rağmen Norveçliler, bir türlü dövüşmek istememiş, hattâ bir zabıt şu garip beyanatta bulunmuştur: «İngilizler zorla bizi ateş hattına sürüyorlar!» Demek ki İngilizler olmasa, bu Norveçli zabıt -Danimarkalılar gibi- sulh yapıp düşmanlara mukavemetsiz vatanını teslim razıymış! Zaten 10 Haziranda İngilizler Norveçten tamamen çekilince, Norveçliler derhal silâhları bırakmışlardır. Savaş esnasında da Norveç kitalarının nasıl daha ilk ateşte teslim oluverdiklerini öğrenmiştik. Bütün bunlar, sulh ve sulhçuluğun eseridir.

Tevfik Fikret Meselesi

TOV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.941

Nejdet SANÇAR

Bizde zaman zaman ortaya çıkan bir Tevfik Fikret meselesi vardır. Bir gün birisi Tevfik Fikret'e dair bir yazı yazar, veya bir söz sarfeder; ona bir cevap veren bulunur. Az zamanda mesele alevlenir. Büyük vatanperver, büyük insan, büyük şair diyerek ögenler bir yanda; vatansız, milliyetsiz, dinsiz vesaire yaparak sögenler diğer yanda günlerce münakaşa yapılır. Sonra münakaşa kesilir ve mesele kapanır.

Bunun son misalini 1939 yılının son günlerinde gördük. Fikret taraftarları ile aleyhtarları ikiye ayrılarak yine hücumlar ve müdafaalarda bulundular. Kimi heykelini dikti, kimi eserlerini yaktı. Bazısı insanı yetçidir, bir kısmı milliyetperverdir dedi. Bu münakaşalarda böylece sürüklendi gitti. Yalnız bu son münakaşalar ve sözler evvelkilerden epeyce ayrı bir veçhe taşıyor vaziyette oldu ve söylendi. Eskiden ekseriya aşırı dindarların hücumları üzerine Fikret meselesi alevlenirdi. Fakat bu sefer öyle olmadı.

Son yıllarda bu çeşit iki mesele daha olmuştu. Bunlardan biri büyük Türk vatanperveri Namık Kemal'in mukaddes adı etrafında koparılacak istenilen yaygara, diğeri de Mehmet Akif için söylenen ileri geri sözlerdir ki bu iki mesele de bugün unutulmuş gibidir.

Söyle düşünebiliriz: Acaba ortada hakikaten bir Namık Kemal, bir Tevfik Fikret, ve bir Mehmet Akif meselesi var mıdır ki bunlar üzerinde ara sıra münakaşalar oluyor? Yahutta yapılan dedikodu ve münakaşalar, edebiyat tarihimizin bu meşhur simalarına dair bir takım hakikatların ortaya çıkması için midir? Belki de bunun böyle olduğunu zannedenler vardır. Fakat hakikatta ortada Namık Kemal davası, bir Fikret meselesinden çok Kemal, Akif ve Fikret vesilesi ile söylenmek istenilen sözler, ileri sürülmek istenen fikirler vardır.

Bu yüzden yapılan münakaşalara edebi bir münakaşa denilemez. Çünkü bir münakaşada fikir yürütenlerin, eğer münakaşaya ortaya bir hakikatın çıkması için yapılıyorsa, muayyen seviye ve kültürde olmaları lâzımdır ki fikirlerinin bir kıymeti olsun. Hal-

buki edebiyat tarihimizin bu üç meşhur siması hakkında yapılan münakaşalara aklı eren ve ermiyen herkesin girdiği görülüyor. Bakıyorsunuz, edebiyat tarihi sahasında fikir yürütecek seviyede olmyan bir delikanlı çıkıyor, eserlerinin hepsinin adını bile bilmediği Namık Kemal için dâhiyane fikirler söylüyor. Yine bakıyorsunuz, edebî kültürünün sıfırın altında bilmeç kaç olduğu muhakkak olan bir kadıncağz çıkıyor, bir şiirine tam mana vermektan âciz olduğu Fikret'in şairliği meselesine bununu sokuyor. İşte, seviyelerinin bu işleri münakaşaya

taraflığa istinat etmiyor, evvelden kabul edilmiş muayyen fikirlere dayanıyor.

Bu neden böyle oluyor? Çünkü yukarıda da söyledığımız gibi, hakikatta mesele bir Kemal, bir Fikret meselesi değildir. Asıl mesele bunları vesile ederek milliyetçilik-antimilliyetçilik münakaşası yapmaktır. Fikret'e vatanperver diyenin fikri başkadır; onu vatansız diye yere vurmak isteyen fikri yine başkadır. Akif'e hücum edenlerle onu müdafaaya kalkanlar ayrı ayrı maksatlarla hareket eden kimselerdir.

Hakikat şudur: Bugün ortada eli kalem tutanlar arasında iki gurup vardır. Bunlardan birincisi milliyetçilik düşmanlarıdır. Türkiyenin resmen oklandığı prensiplerden birisi milliyetçilik olduğu için bunlar asıl fikirlerini açıkça söyleyememekteki. Hattâ bunlar ara sıra milliyetçi gözükten yazılar bile yazarlar. Doğrudan doğruya söyleyemedikleri fikirlerini ise dolambaçlı yollardan giderek ortaya sürmek isterler. Bu suretle o fikirlerin yayılmasına çalışırlar. İkinci gurup ise bu müzir fikirleri yıkmak isteyen milliyetçilerdir. Kanı, ruhu, fikri ve ideali tam Türk olanların hepsi bu gurubun tabii taraftarlarıdır. İşte, Namık Kemal, Mehmet Akif ve Tevfik Fikret münakaşalarının sıklet merkezi bu iki gurubun, yani milliyetçilikle milliyetsizliğin çarpışmasından başka bir şey değildir. Bu meşhur isimler birer vesiledir. Asıl olan falan fikrin yayılması ile onu baltalamak, yıkmak ve yok etmek mücadelesidir.

Bu münakaşalarda Fikret'i müdafa edenlerin büyük bir kısmı nasyonalist olmyanlardır. Onun bazı fikirleri bu hususta hükümler çıkartmaya çok müsait olduğundan Fikret'i tutmakla antinasyonalist neşriyat yapmak mümkün olmaktadır. Bilhassa Fikret'in bazı fikirlerini vesile ittihaz ederek insanıyetçiliği ögmek suretiyle milliyetçilik fikirlerini baltalamak, bu münakaşalarda Fikret taraftarlarının asıl yapmak istedikleri şeydir. Bunun tamamen böyle olduğunu anlamak için son Fikret münakaşalarında ileri sürülen bazı fikirleri görelim.

Yeni Sabah gazetesinde Fikret'in heykelini dikmek veya eserlerini yakmaktan

GÜZEL FİKİRLER

Devlet başında ve devlet işlerinde, yalnız ve yalnız -tebası değil- KANI TÜRK adamlar bulunmalıdır! Tarihte tecrübeler bize bunun lüzumunu hissettirdi! Öz Türk lâzımdır bize! Bunu açıkça söylemekten korkmamalıyız !..

Prof. Mahmut Esat
BOZKURT

Aynı kanı taşıyan, aynı dili konuşan insanların tek bir Devlet ve Millet halinde birleşmeleri bir zaruret ve hayat icabı olacaktır.

Mahmut Esat BOZKURT

müsait olmyan pek çoklarının münakaşalara karışması da gösteriyor ki ortadaki dedikodular edebî bir münakaşa değildir.

Bu münakaşaların bir hakikatın ortaya çıkması için yapılmadığının diğer bir misali de verilen hükümlerin birbirine son derece aykırı oluşudur. Çünkü birisinin vatanperver dediğine diğeri vatansız diyor; bir başkasının büyük şair diye öğdüğünü bir diğeri alelade bir nâzım yapıyor. Bir adam ya vatanperverdir, ya değildir. Bir şair ya kudretlidir, ya kudretsizdir. İki birden olamaz. O halde demek ki verilen hükümler bir bi-

hangisinin doğru olduğu meselesi için çıkan cevaplardan başka, bir de Rübâbî Şikeste şairinin doğumunun bilmem kaçınıcı yıl dönümü dolayısıyla Yeni Adam mecmuasının hazırladığı Fikret nüshasında tertip edilmiş bazı sualler ve onlara verilen bazı cevaplar görüldü. Yeni Adam'ın suallerine cevap verenlerden bir ikisinin yazılarına şöyle bir göz gezdirilirse, yukarıda söylediğimiz hususî maksatlar derhal anlaşılır. Meselâ bir kadın muharririn, Yeni Adam'ın 260 ıncı sayısında çıkan cevabının şu satırlarını okuyalım:

«Abdü'lhamid'e, istibdada duyduğu garaz, bir Hanı Yağma'da yüksek tabakanın soygunculuğuna duyduğu nefretten aldığı ve ifade ettiği hisler; fikirler değil midir?»

İşte, burada asıl söylenmek istenilen Fikret değil, alçak tabaka-yüksek tabaka meselesidir. Türkiyede tabakaların insanlar arasında değil, ancak toprakların altında bulunduğunu ve bulunabileceğini ve Türkler için tabaka davası değil, «büyük ve bütün Türklük» ülküsünün mevzuubahs olduğunu bu tabakacılar kabul etmezler.

İşte bir başka misal:

« Benim anladığım insaniyetçiliğin bir manası vardır. Bütün insan cemiyetlerini birbirinin hayrına çalıştıran, insanları birbirine düşman eden engelleri kaldırıp insanları ve cemiyetleri birbirine dost eden insaniyetçiliktir.»

Fikret'teki insaniyetçi fikirler vesilesi ile söylenmiş olan bu sözler, hakikatte milliyetçilik fikrine karşı uyutucu bir afyondan başka bir şey değildir. İnsan kardeşliğinin hulya olduğunu, bunu bütün hayatınca istemiş olan, insaniyetçiliği öğülen, Fikret bile kabul etmemiş mi idi:

Ebnayı beşer birbirinin kardeşi.. Hulya, Olsun ben o hulyaya da bin canla inandım..

Milliyetçiliğin şahlandığı bir asırda birbirleri ile hiç bir kan ve tarih rabitası olmayan iki cemiyetin; birbirlerinin kara gözlerine âşık olarak sarmaş dolaş olabileceğine inanmak için her halde gaffetin en son derecesinde olmak lâzımdır. Milletleri birbirleri ile dost edecek insaniyetçilik sadece boş bir lâftır. Tabiatın cazibe kanunu gibi bir kanunu vardır ki asırlardanberi hükmünü icra etmektedir: Kuvvetlinin kuvvetsizi ezmesi kanunu... Bu kanun bugün de caridir. Bugün Hindistanı ellerinde bulunduranlar insaniyet hatırı için o diyarı tahliye et-

meği akıllarına getirmezler, çünkü orada millî menfaatleri vardır. Baldırı çıplak Habeşlilerin, kahramanca doğuşmeleri, mini-mini Arnavutluğun bir kaç günlük mukavemeti mukadder neticenin önüne geçmekten âciz kalırken, bu işleri yapanların aklını insaniyet prensibi değil milletlerinin menfaati işgal ediyordu. Çeklerin boyunlarına zelilâne, Lehlerin kahramanca doğuşe doğuşe tahtıkları esaret halkası hangi insaniyet prensibinin mahsulüdür? Nihayet yüz binlerce mujiğin dünyanın en medenî milleti ve kahraman Turan ırkının kolu Finlilere saldırması ne ile izah olunabilir?

«İnsaniyet» ve «insan kardeşliği» sözlerini yalnız lûgat kitaplarında ve milliyet öldürmek isteyenlerin ağzında görmek mümkündür. Binaenaleyh, hayatta yeri olmıyan bu fikri ileri sürmek ancak muayyen bir fikir hizmet etmek gayretinden doğar.

GÜZEL FİKİRLER

Bize, Savaşçı ahlâkı lâzımdır!

Bilge TONYUKUK

Hayvan yemek için, insan bu yemek ihtirasını da içine alan bir fikir için doğuşür. Bu fikir ne olursa olsun, insanı yaşamaktan daha güzel bir şey olduğuna inandırmıştır.

Peyami Safa

Millî dâvalar, kan ve süngüyle halledilir!

Mahmut Sadık ARAN

Zafer, nefes almak kadar hayatî bir ihtiyaçtır!

Hayrettin KARAN

Fikret münasebeti ile ileri sürülen fikirlerden birisi de insaniyetçilik ve milliyetçilik fikirlerinin birbirine zıt olmadığıdır. Bu, kara ile akın birbirine aykırı olmadığı gibi bir şeydir. Yeni Adam'a verilen cevaplardan birindeki şu sözleri okuyalım:

«Fikret'in insaniyetçiliği, her kendini bilen insanda bulunması icap eden hattâ hakiki milliyetperver olmak için esas şartı teşkil eden bir insaniyetçiliktir.»

Bu sözlerin hangi fikri propaganda etmek istediği meydandadır. Milliyetçiliğin birinci şartının insaniyetçilik olduğunu id-

dia etmek, milliyetsizlik fikrini ileri sürmekten başka bir şey değildir. Çünkü milliyetperverin manası «milletini seven ve onun faydasına çalışan» demektir. Bir Türk milliyetperveri için sevillecek, faydasına çalışılacak millet sade ve sadece Türk milletidir. Bir Macar milliyetperverinin Çin milletini terakki ve tealisini düşünmesi tasavvur olunamaz. Halbuki, insaniyetçilik, milliyet dışında bütün insanlardır. Sevgisini ve faaliyetini, bu fikirle, başka cemiyetlerin insanları için harcıyan bir adama milliyetperver denilebilir mi? Bir milliyetperver kendi cemiyetinin insanların menfaati mevzuubahs olduğu bir işde, diğer bir cemiyetin insanların zarar göreceklere nazarı itibar alamaz. Alırsa o adam budaladır, yani milliyetçi değildir. O halde milliyetperverliğin insaniyetçilikle alakası yoktur. Hakiki milliyetperver olmanın ilk ve son şartı ancak ve ancak milliyetperver olmaktır. Aksini iddia etmek boştur, yahut milliyetçi fikirleri yıkmak gayesini güder.

Fikret vesilesi ile ulu orta söylenen sözlerden birisi de Fikret'in aleyhinde söyleyenleri «irtica ve yobazlık» ile ithamdır. İddia şudur: Vaktiyle Fikret'e dine karşı takındığı vaziyetten dolayı Sebülürreşat'ı dinlemez diye hücum etmişler. Bugün de Fikret aleyhinde söyleyenler aynı fikrin taraftarları imiş ...

İtiraf etmek lâzım ki bu efkârı umumiye için kazanmak için iyi bir manevradır. Bugün Fikret'e hücum edenler arasında belki dinî fikirle hareket edenler de vardır. Fakat şunu bilmek lâzımdır ki Rübâb şairi aleyhinde söyleyenlerin büyük bir kısmı kan, kültür, ruh ve ideal bakımından kopkoyu türkülerdir. Hattâ bunlar arasında dinle alakası olmıyanlar veya Türklüğü din olarak tanıyanlar da vardır. Böyle insanlara yobaz denilebilir mi?

İrticaa gelince; «maziye bağlı kalmak irticadır» denilmektedir. Her maziye bağlı kalış irtica sayılabilir mi? Bunların, bağlanmakla mürteci olduğunu iddia ettikleri mazî, Türk milletinin ananelerinin, ıftiharlarının, büyüklüklerinin ve bir kelime ile Türklüğün bulunduğu mazidir. Bu hesaba göre mürteci olmıyan Türkün Türklüğünü unutmuş zavallı olması lâzım geliyor. Bu; körpe dimağları zehirlemek için bir afyondur. Kanı, ruhu, kültürü ve ideali Türk olan bütün Türkler mazilerine şiddetle merbuturlar. Çünkü bütün kuvvetlerini, cemiyetçe yaşama haklarını ve istikbali hep bu

Nüfus ve Aile

Bir arkadaşımızın yakında bu adla çıkacak kitabından bir parça

ALPASLAN

Değerli arkadaşlarım.

Bu broşürdeki fikirlerimi tamamen hayattan ve millî mefkûremden aldım. Bunu söylemekteki maksadım hiç bir nazariye ve faraziye ile alakam bulunmadığını anlatmaktır. Bazıları kültür seviyesi yükseldikçe insanların çocuk yapmadıklarını ve sefahate daldıklarını söylüyorlar. Bazı kimseler de, büyük şehirler halkının zaten çocuk yapmayacağını, ancak köylülerin çok çocuk yapabileceklerini ortaya atıyorlar. Bunları hangi âlim yazmış olursa olsun ve hangi dâhi fırlatmış bulunursa bulunsun katiyen kabul edilemez.

maziden alacakları hızla, kuvvetle elde ederler ve etmek isterler. Bilhassa Türk gibi bir millet için mazi en büyük bir iftihadır. Türk ana ve Türk babadan doğmuş bir Türk çocuğu, büyük milletin büyük mazisi ile en büyük iftiharını duymayıp ta, göğsünün kabardığını nesiyle hissedecektir? Parayı Allah tanıyan iki çiftin fikirleri ile mi?

Türkün bağlı olduğu ve bağlı olması icap ettiği mazinin büyük kuvvetini ancak kanı, ruhu, kültürü ve ideali Türk olanlar his ve idrak edebilirler. Melezler ve satılmışlar bu büyük zevki ve iftiharını duymaktan mahrumdurlar.

Hakikat bu olduğu halde, tamamen aksi fikri müdafaa etmenin manası meydandadır: Maksat Türkün mazisine ve bu dolambaçlı yolla milliyetçiliğe hücumdur.

Bu misalleri çoğaltmak mümkündür. Fakat bu kadarla da anlaşılabilir ki ortada mevzu bahis olan Fikret'in heykeli, eserlerinin neşri veya yakılması gibi düşünceler değildir. Asıl maksat Fikret'in bazı fikirlerini ele alarak piyasaya istenilen fikirleri sürmektir. Bu mevzuda samimî olarak fikir söyleyen bir iki kişi bir tarafa bırakılırsa, ekseriyet itibarıyla Fikret'i ögenlerle Rübap şairine hücum edenler birbirine zıt iki gayenin tahakkukuna hizmet etmek için uğraşmaktadırlar ve bu münakaşaların esası milliyetçilik ile milliyetsizliğin, daha doğrusu fikir ile fikirsizliğin, çarpışmasıdır.

İlim mevcut hâdiseleri ve bu hâdiselerin sebepleriyle neticelerini tesbit ve tetkik eder. Bilhassa sosyoloji, faili ve hâkimi yalnız insanlar olan hâdiseleri tetkik ve tesbit eder. Bugün bize değişmez kanunlar gibi gösterilen şeyler dünün veya bugünün şuursuz insanların hareketlerinden ve münasebetlerinden doğan hâdiseler ve bu hâdiselerin neticeleri olabilir. Fakat biz şuurulu çalışmalarla bunların aksi ve millî mefkûreye uygun başka neticeler elde edebiliriz. Ne kültür seviyesinin yükselmesi, ne de büyük şehirlerin meydana gelmesi ahlâksızlıkla ve çocuk yapmamaya zarurî sebep olamaz. Ahlâksız ve egoist bir kültür zaten kültür değildir. Şuurulu ve teşkilâtlı bir milletin kültür seviyesi ne kadar yükselirse, yükselsin aslâ çocuk azlığı ve sefahat olamaz. Çünkü böyle bir millette herşey millî mefkûreye göre esaslandırılır ve teşkilâtlandırılır. Herhangi bir milleti körü körüne taklit katiyen müzirdir. Her milletin kendine has bir bünyesi vardır. Her bünyenin de malûl olduğu hastalıklar bulunabilir. Fakat bu hastalıklara, bünyenin hususiyetine ve hastalığın nevine göre verilecek ilaçlar başka, başkadır. Veremli bir hastaya verilen ilaçlar, ısıtmalı bir hastaya aslâ şifa vermeyeceği gibi yabancı milletler tarafından tatbik edilen usuller, kanunlar, örf ve âdetler onlara refah ve saadet getirse bile bizi sarsar ve tehlikeye düşürebilir. Çünkü bizim bünyemiz, ananelerimiz, telâkki ve içtimâî kuruluşumuz, coğrafi vaziyetimiz, Türk ırkının etnografik yayılış şekli ve sahası dünya yüzündeki hiç bir millete uymıyan şekiller göstermektedir.

Biz asırlardan beri içimizi kemiren içtimâî hastalıkları kendimize has usullerle tedavi etmekle ve köhne telâkkileri yıkmakla beraber noktasi, noktasına garbi taklit etmemeliyiz. Garp medeniyetini Türkleştirmeliyiz. Bunu imkânsız addedenler varsa onlar Türkün nelere kadir olduğunu ve eski Türk medeniyetini bilmeyenlerdir. Hayatta karıştığımız her vakaya ve her şeye, Türk milletine faydalı, uygun olup, olmadığına göre kıymet verilmelidir. Hareketlerimizi ve

düşüncelerimizi, Türk dünyasını yeniden kurmak ve Türk milletini tehlikelerden kurtararak en yüksek, en şerefli, en mes'ut bir şahikaya çıkarabilmek için neler yapılmak lâzımgeldiğine göre ayarlamalıyız.

«Nüfus ve aile» üzerindeki düşüncelerimi yukarıda bahsettiğim düsturlara dayanarak yazdım. Hiç bir siyasi mezhep tanımam. Dinim Türkçülüktür (Türkizm). Ben Türkçüyüm. Evvelâ Türk sonra insanım. Türk milletinin iyiliğine olan şeylere iyi ve doğru, zararına olan şeylere de kötü ve yanlış derim.

Aslâ tarafsız ve insaniyetseverce düşünmem. Çünkü Türküm. Türke göre söyler ve Türk olarak düşünürüm.

Dün bana insanlık, medeniyet perdesi altında yapılmak istenenleri unutmam. Bu gün medeniyet getirmek behanesile milletleri köle, memleketleri harabe edenleri tanıyorum. Milletime yapılmak istenen şeyleri ne kadar gizlenirse, gizlensin iyi biliyor ve seziyorum. «Dinim kinimdir.»

Ele aldığım bu «nüfus ve aile» mevzuu Türklüğün hayatı demektir. Bunun üzerinde ciltlerle kitaplar yazılması lâzımdır. Bu da Türk âlimlerine düşen büyük bir vazifedir.

Bu broşürle Türklüğe bir damla hizmet edebilirsem büyük bir vicdan hazı duyacağım. Yazılarımın hataları ve eksikleri çok olabilir. Bunları iyi niyetime, büyük ülküm, ve beni vecd içinde bırakan coşkun heyecanıma bağışlamanızı dilerim.

Maltepe

15/Mayıs/1939

NÜFUS VE AİLE

Bir milletin hayatiyeti ve kudreti nüfus ile ölçülür. Son hâdiseler de göstermiştir ki, yalnız medenî ve müterakki olmak bir millete müstakil bir hayat için kâfi kudret veremez. Milletlerin en büyük kuvvetleri nüfuslarıdır. Nüfusu az bir millet bu asırda her an tehlikeye maruzdur.

Hukukçular, filozoflar ne derlerse de-

sinler hak kuvvetindir. Kuvvetli olanlar her yerde hak kazanır ve sahip oldukları hakları da müdafaa ederler. Milletler arası münasebetlerinde biz bunu değişmez bir düstur olarak bilmeliyiz. Fakat kendi millî, ferdî, hayatımızda da hak ve adaletten şaşmamak icabettiğini unutmamalıyız. Millî kuvveti teşkil eden esas unsurlardan en mühimi nüfustur.

Bizim nüfusumuz yapılan tahminlere göre son zamanlarda on sekiz milyonu bulmuştur. Bu rakam çok değerli topraklarda yaşayan, etrafında kuvvetli düşmanlar bulunan ve kendisini büyük, tarihî vazifesi bekleyen Anadolu Türklüğü için büyük bir zaftır. Bu zaafı gidermek için biri içtimaf ve diğer ikisi siyasi olan üç yol vardır.

1 — Memlekette çok süratli bir çoğalma temini ile en kısa zamanda büyük bir nüfus kütlesi meydana getirmek.

2 — Çıkacak fırsatlardan istifade ile bugünkü hudutlarımız dışında bulunan milyonlarca Türkü bir devlet, bir millet halinde bir bayrak altında toplayarak nüfus zaafımızı gidermektir ki; bu mesele üzerine şimdilik Türk gençliğinin dikkatini çekmekle iktifa ederim.

3 — Bizim gibi nüfusu az devletlerle ele vererek müşterek ve büyük bir kuvvet vücade getirmek ve nüfus azlığından mütevellit zaafı böylece bertaraf etmek. Fakat bunun imkânsız denecek kadar güç olduğunu bugünkü dünya vaziyeti göstermiştir.

Biz yukarıda söylenen üç yoldan yalnız birincisi üzerinde duracağız. Memlekette süratli bir çoğalma temini için iki mühim işin yapılması lâzımdır.

A — Her çareye baş vurarak doğumu fevkalâde arttırmak;

B — Her vasıttan istifade ile ölümü bilhassa çocuk vefiyatını azaltmak.

Burada doğumun çoğaltılması meselesinden bahsedilecektir. Bugünkü içtimaf hayatımızın her sahasında görülen birçok buhranların düğüm noktası ailededir. Nüfus işimizin halli de yine aile müessesesinin gayeye tevcihine, ıslâh ve sağlamaştırılmasına bağlıdır. Nüfusumuzun çoğalması için evlenmeyi çoğaltmalıyız. Daha doğrusu Türk cemiyetinden bekârlığı kaldırmalıyız. Türkiyede bekârların yeri yoktur. Sihhî vaziyeti müsait olduğu takdirde herkes kanunen evlenmeğe mecbur edilmelidir. Aile, cemiyet-

ANDIMIZ

Koyu Türkçü kardeşim Nejdet Sançar'a sevgilerimle

**Kür Şad'ın nârasıyla indik ALTAY dağından,
Kandırdık ruhumuzu ORHUN'un kaynağından!..
Bu kaynaktan içenin bilekleri tunç olur,
Türk'e kefen biçenin ölümü korkunç olur!..**

**İçimizde TÜRK'LÜK'ün ebedî seli çağlar,
Nerde kaldı o İL'ler, o bahçeler, o bağlar?..
Zelzeleyle, tayfunla yarışmaya andıçtık,
SAKARYA'dan ORHUN'a karışmaya andıçtık!..**

**İman dolu göğsümüz delinmez bir çelik ağ,
«Kul» luk nedir bilmeyiz, HÜR yaşadık biz HER ÇAĞ!..
Sulh'a aşığız fakat SAVAŞ'a can atarız,
ÜLKÜ'ye varmak için ateşlerde yatarız!..**

**GÖK TANRI'nın öğdüğü TÜRK'tür bizim adımız,
GÜNEŞ'e doğru hızla yol alıyor atımız!..
Türk Gençliği bu hızla uçurumlar aşacak,
Kahraman Soy'u gibi bir sel olup taşacak!..**

**Işık dolu, Su dolu, Ateş dolu yolumuz;
Büyüyüp serpilecek GÜZEL ANADOLUMUZ!..
Kudretle kullanınız: Kılıç, Kalem, Orağı;
Ölsek te yaşatırız: AY-YILDIZ'lı Bayrağı!..**

USLU OZAN

tin temelidir. Ailesiz cemiyet olamaz. Ailesiz cemiyet olamadığı gibi ailesiz millet hiç olamaz. Aile ahlâkı bozulmuş ve aile müessesesi yıkılmış bir cemiyet köpek sürüsünden farksızdır. Aile esasından mahrum, cinsî münasebet serbest olan bir cemiyette frengi, belsoğukluğu vesair tehlikeli bulaşıcı hastalıklar insanları çürütür, nesilleri yok eder. Böyle bir cemiyette vefasızlık, hilekârlık, yalancılık, kararsızlık, sefahet, rezalet ve canilik hüküm sürer. Sefahate, zevk ve sefaya düşmüş olan bir çok büyük milletlerin, büyük kabiliyetlerin, nâillî mefkûre uğrunda, vatan yolunda, insanlık sahasında fedakârlık gösteremediklerini, nur dağıta-

madıklarını, enerji saçmadıklarını tarihteki sayısız misaller isbat etmektedir. Se-fahat, zevk ve sefa ve bunların neticesi olan yalancılık, vefasızlık milletleri bozar, eritir. Emniyetsizliğe ve tefrikaya düşürür. Böyle bir millet ya başka milletlerin kölesi, esiri olarak ayaklar altında çiğnenir; yahut kendi kendini içten, içe kemirip, yiyerek mahv olur. Böyle bir milleti dış tehlikeler korkutmasa bile kendi içindeki intizamsızlık, cinayetler, zührevî ve diğer hastalıkların yıkıcılığı, tenbellik, sefih duygulardan dolayı çocuk yapmak istememek, gayrı tabii ve gayrı meşru münasebetlerden ötürü çocuk olmaması o milletin kendi kendine ortadan

kalkmasına sebep olur. Bir milletin bu şekilde mahvolması şerefsizliğin büyüğüdür.

Temiz bir aile hayatı, aileyi kuran erkeği de, kadını da neşeli, ümitli, çalışkan, vefakâr, fedakâr yapar. Müvazeneli, iyilik sever, sıhhatli bir insan haline koyar. Evlenmek fertlerin ve cemiyetin sıhhatini, marifiyatını takviye ve korumakla kalmaz; aynı zamanda cemiyetin iktisadî vaziyetini de yükseltir. Şu halde milletin saadeti ve yükselmesi için evlenmeyi çoğaltalım. Fakat yalnız kanun zoru ile bu iş temin edilemez. Çünkü kanun tek başına kuru ve tesirsizdir. Gençlerimize evlenmenin millî bir vazife olduğunu ve şahıslarına da saadet vereceğini etraflıca anlatmalıyız. Gençleri o kadar heveslendirelim ki, bu tabii ve mukaddes iş kanun kuvveti ile değil, kendi arzularıyla olsun. Gençlerimizin çoğunda ve bilhassa hayatlarını kendileri kazanan bazı kızlarımızda kuvvetli bir bekârlık cereyanı vardır. Bu cereyan kendine göre bir mantığa ve alçakça bir felsefeye dayanmaktadır. Bunlar evlenmeyi bir külfet ve çocuklu aile hayatını da çekilmez bir cehennem hayatı telâkki ediyorlar. Her gün bir başkasile gayrı meşru münasebetler tesis ederek mesut olacaklarını zannediyorlar. Bir kişiye bağlanmanın budalalık olduğunu söylüyorlar. Bunlar cemiyetin mikroplarındır.

Ben memleketin içten içe yokluğunu hazırlayan böyle cereyanların, yabancı eller tarafından teşvik edildiğine kaniim. Genç kızlarımızı, fuhşa ve ahlâksızlığa sürükleyen ve gençlerimize eroin, kokain gibi uyuşturucu, öldürücü zehirler aşılamaaya çalışan kimseler var ki; bunların düşmanlarımız tarafından yardım gördüklerine hiç şüphem yoktur. Bizi yok etmek isteyenler, karakteri bozulmamış bir tek Türkün dahi sırtını yere getirmenin imkânsız olduğunu gayet iyi biliyorlar.

Kızlarımızı, kadınlarımızı ahlâksızlığa, fuhşa alıştıranlar ve teşvik edenler, gençlerimizi uyuşturucu zehir iptilâsına sürükleyenler vatan haini sayılmalıdır. Yani ya idam edilmeli yahut malı, mülkü, parası müsadere edilerek hudut dışına atılmalıdır. On senedenberi Türk olmayan mendebur bir kadının yüzlerce masum Türk kızlarını, Türk kadınlarını, türlü, türlü hileler ve vaatlerle kandırarak sefalet uçurumlarına sürüklemiş;

Türk gençlerine bin çeşit hastalık aşılama ve nihayet bir müddet evvel yakayı ele vermişti. Fakat bugüne kadar öğrenildiğine göre kanun bu kadına ve şeriklerine karşı şiddetli bir karar alamamış. Bu kadının cürmü bir katilin cürmünden çok ağırdır. Katil ancak bir adam öldürür. Ve zararı yalnız o adama dokunur. Halbuki bu kadın ifgal ettiği kimseleri manen katlediyor; ve bu insanlar cismen de tedricen ölüyorlar. Fakat ölmeden evvel cemiyetin bünyesini kemiren ve hastalık saçan birer mikrop oluyorlar. Görülüyor ki bu kadının cürmü alelâde bir katilin cürmünden yüzlerce defa ağırdır. Bu kadın binlerce kişinin hayatına kıymış ve bunları cemiyete mikrop halinde belâ etmiş; yani koskoca bir milletin varlığına kasdetmiş bir canidir. Bu sefile bir müddet hapis değil idam edilmeliydi. (Yukarıda söylenen suçlardan başka bir de döviz kaçakçılığı yapan bu mikroba idamdan bile daha ağır bir ceza gerekti.)

Bir de güzelliğini kaybetmemek ve balolarda, çaylarda daima eğlence ile vakit geçirmek, yahut çocuk yetiştirmek zahmetinden kurtulmak için çocuk yapmayan bazı etiketi yüksek, sefil, ruhsuz kadınlar vardır. Böylelerin bizim içtimaî heyetimizde yeri yoktur. Onları istemiyoruz. Onlara lânet olsun.

Evlenmeden sonra, ailenin sağlam, uzun ömürlü ve saadet kaynağı halinde olması meselesi gelir. Bunun için ailede evvelâ cinsî uygunluk lâzımdır. Halka ve gençlere tenasül terbiyesi, tenasül hıfzıssıhhası hakkında konferanslar verilmelidir. Ailede erkek cinsî uygunluğu muhakkak kurulmalıdır. Kadının olsun, erkek olsun şahsî ve ailevî masraflarını, gelirleri ile denk tutmalıdırlar. Gösterişten uzak, mütevazî ve namuslu bir hayat her şeyin üstünde görülmelidir. Türk ailesinde monogami esastır. Tek kalpte ancak sevgi yaşamalıdır. Erkek kendisini bütünüyle karısına inhisar ettirmeli ve kadın da bütün varlığını ölünceye kadar yalnız kocasına hasretmelidir. Arılar her çiçekten bal alır felsefesi aileyi, dolayısıyla cemiyeti yıkıcıdır. Bunun için namussuzca bir felsefedir. Türk kadını fantaziden, lüksten kaçınmalı, millî mefkûreye ulaşmak için ko-

casıyla beraber çalışmalıdır. Millet işleri ve millî mefkûre meselesinde kadın kocasını daima ileriye doğru sürmeli ve cesurca, fedakârca harekete teşvik etmelidir. Erkek ve kadın birbirlerine karşı bütün hayatları boyunca vefakâr, fedakâr, ayrılmaz ve terk edilmez birer hayat arkadaşı olmalıdırlar. Birinin sevinci ötekini de sevinci, birinin kederi ötekini de kederi olmalıdır. İşte ailenin böyle bölünmez bir şekil alması cemiyette bizim aradığımız o sarsılmaz sağlamlığı, istikrarı ve refahı tecelli ettirir.

Kadının en mühim vazifesi çocuktur. Kadın ve erkek evlenirken kendi şahsî namlarını ve milletin şanını, şerefini, varlığını, kendilerinden sonra ebediyete kadar uzatacak yavrular meydana getirmeği, meşru dahi olsa hiç bir mazeretle ihmal etmemelidirler. Herkes en az üç çocuk yapmak lâzımgeldiğini bilmelidir. Ve bu kanunla mukellefiyet şekline sokularak tesbit edilmelidir. En az üç çocuk yapmanın niçin millî bir vazife olduğunu kısaca yazıyorum. Evlenenler erkek ve kadın olmak üzere iki kişidir. Eğer yalnız bir çocuk yaparlarsa iki Türk yerine bir Türk kalmış olur ki bu halde millet yokluğa gider. Eğer evlenenler yalnız iki çocuk yaparlarsa iki Türk yerine iki Türk bırakırlar ki bunda da artma olmaz. Fakat her aile üç çocuk yapacak olursa iki Türk yerine üç Türk kalmış olur ki böylece «bir» artma olur. Lâkin bu da kâfi değildir. Hastalıklar, tabii felâketler, bu üçü, ikiye, bire veya sifıra indirir. Doğanların hiç ölmediklerini kabul etsek bile «bir» artma süratle çoğalmayı temin edemez. Halbuki biz çok süratle çoğalmak istiyoruz. Öyle ki nüfusumuz en kısa bir zamanda (40) milyonu aşmalıdır. Bunun için hem süratle çoğalmayı temin etmek, hem de hastalıkların, tabii felâketlerin ve harplerin yapacakları tahribata karşılık yedek olmak üzere her aile en az beş çocuk yapmalıdır.

Ferdî ve Siyasî ahlâk

A. Nurullah BARIMAN

Siyasî ahlâk, ferdî ahlâka hiç benzemez. Zaten bu yüzdendir ki bazıları siyasî hareketleri sübjektif bir görüşle gördüklerinden, bir devlet idaresini hemen tenkide kalkarlar ve ekseriya hata ederler.

Fert için başkalarına şefkat, şahsî feragat nasıl birer faziletse, siyasette de affedilmez birer kusturdur; çünkü siyasette bir «égoïsme sacrée» vardır ve bu esastır. Böyle düşünürken de işe his girmez, her şeye hâkim millî idaredir.

Siyasette af yoktur. Zira bugün afederek insanî bir iş yapmış gibi görünen devlet yarın millî tarih önünde mesul olur. Binaenaleyh her hangi bir siyasî hareket yapılırken işlenen hatanın katiyen ne af, ne de tahfif edilmeyeceğini hesaba katmalı ve katî kararı ancak katî neticeyi gördükten sonra vermelidir; aksi takdirde âkibet cidden feci olur. Tarih ve hâdiseler. bu hususta, bize birçok misaller gösteriyor.

Her devletin inkişafı muhakkak bir veya birkaç devletin zararına olduğundan, ekseriya inkılâpçı şefler yabancılar tarafından iyi görülmez. İşte bu bakımdan şefler hakkında verilecek kararlar tek görüşlü yani şefin mensup olduğu cemiyetin görüşü ile olmalıdır. Çünkü iyi bir şef hiç bir zaman yabancı cemiyetler için ne müşfik, ne de hoş görücüdür; o, yakaladığı her fırsattan başkalarının yalvarmasına, ızdırabına bakmadan istifade ederek kendi cemiyetinin azamî menfaatini temine çalışır.

Siyasette sözün de pek o kadar kıymeti yoktur. Yani her hangi bir zamanda verilen bir sözün tatbiki bir zaman sonra milletin aleyhine olabilir; işte böyle anlarda idareciler katiyen hislerine kapılmıyarak sözü tatbikten vazgeçebilirler, zira yukarıda dediğimiz gibi siyasî ahlâkın ferdî ahlâkla hiç bir münasebeti yoktur. Böyle millî menfaat bakımından sözünü tutmadı diye devleti tenkide kalkmak, millî hislerden mahrum olmak demektir. Çünkü siyasette her şey vatan için, vatan menfaati neyi istiyorsa onun içindir.

BİZCE...

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2 E.941

- 1 — Her yerde, her zaman Türk.
- 2 — Türklüğü lâfzî bir idealden çıkarıp, fiyilî bir hakikat haline getirmek, yapılması gereken işleri tesbit etmek ve bu esasat dahilinde işe başlamak için kaybedilecek an yoktur. Buna bir an önce başlamak şarttır.
- 3 — Türklüğe faydası olmayan her şey muzırdır.
- 4 — Her zararı önlemek, her muzırını bertaraf etmek aslî vazifelerimiz meyanında bulunmalıdır.
- 5 — Bizim için; Büyük Türklük dâvasının tahakkukunda fırsat beklemek tahakkuku yoktur. Biz ülkümüzün tahakkukuna engel olanlara fırsat vermeği devam etmemek suretile de muvaffak olacağız.
- 6 — Bizim kitabımızdaki meşruiyet kelimesinin mânası; hakikatın muvaffakiyeti olacak olan ülkümüzün muzafferiyetidir.
- 7 — Türk olmak için; Türk doğmak lâzımdır.
- 8 — Her iyi şeyin var edilmesindeki hikmet, Türklük içindir.
- 9 — Türk, insandan yüksektir. Bir Türk, önce Türktür, ondan sonra insandır. Türklük için güzel ve iyi olan şey; insanlık için bir tafahür vesilesi, ve bir Hakikat saadetidir.
- 10 — «Güneş Ülkü» nün tahakkuku ile dünya düzeninin ebedî olarak temin edileceği keyfiyeti, tabiidir ve bu, İlâhî bir muktezadır.
- 11 — «Güneş Ülkü» ye sarılanların, bu uğurda can verenlerin, Tanrı tarafından; (yanmıyan «Ölmezler Diyarı» nda) ebedî saadete mazhar kılınacaklarına inanıyoruz.
- 12 — Türklüğün; tarifi, şerhi ve izahı yoktur. O'nun tarifi, şerhi, izahı; Bizatihi Türklüktür.
- 13 — «Güneş Ülkü» nün tahakkuku alanında müstenkif tanımıyoruz.
- 14 — Türk, Ancak Türk içindir. Türk için olan her şey, «Güneş Ülkü» ye giden yola yönelir.

H. Sâdi ÖZBEK

Hülâsa fertler için (Ben, sen, o yok, biz varız) tâbiri milletler için (biz, siz, onlar yok, ben varım) şeklinde değiştirilebilir... Demek ki fertte feragat ne kadar aranan bir şeyse, siyasette de bencilik o kadar aranan bir nesnedir.

Siyasî ahlâk bu şekilde olunca hiç bir devletin diğer bir devlete güvenemeyeceği de tebarüz etmiş olur. Binaenaley devletler yalnız kendilerine güvenmeli, ve her şeyden

evvel siyasî durumlarını kuvvetlendirmeli. Bunun için de yine her şeyden evvel gayet kuvvetli bir orduya malik olmalıdırlar; işte ancak bu sayede etraftan hem siyasî, hem iktisadî dost bulabilirler; aksi takdirde dostum, diyenler yalnız onu istismara çalışan devletlerdir. Zira, zayıflardan istifade etmek siyasî ahlâkta meşru sayılır. Vicdan azabının siyasette yeri yoktur. Her şeyden evvel vatan ve millet kâr etmelidir...

K İ T A P L A R

Divanı Lûgatı Türk

Yazan: Kâşgarlı Mahmut

Dil Kurumu, büyük Türkçü Kaşgarlı Mahmudun (Divanı Lûgatı Türk) adlı eserinin 1 inci cildinin tercümesini basmış bulunuyor. Kıymetli âlimimiz Besim Atalayın himmetile meydana çıkan bu şaheser, Türkün 8 asır önceki fevkalâde bir yaratışdır. Aynı zamanda, Türkçülüğün en mühim bir vesikası olan bu şaheseri, her Türk ve bilhassa her Türkçü satın almalı ve dikkatle okumalıdır. Besim Atalay Bey sayesinde bu eski âbidemizi tekrar seyredebileceğiz! 8 asırlık bir unutkanlıktan sonra; kendisine ne kadar teşekkür etssek azdır. Bu eserin çıkışı üzerinde ileride tafsilâtile duracağımız için, burada ancak bu kutlu haberi vermekle iktila ediyoruz. Diğer ciltler de peyderpey basılacaktır.

Çıkacak olanlar:

Türkçülüğe giriş

Yazan: R. Oğuz TÜRKKAN

Birkaç güne kadar basımına başlanacak olan bu kitap, Türkçülüğe toplu bir bakışla en esaslı ve umumî hatlarını tespit etmek ve üzerinde Türkçü âlim ve mütefekkirlerimizin düşünceleri gereken başlıca meselelerin bir maktanı vermek gayesini güdüyor. Kitabın bahislerini bildirirsek bir fikir vermiş oluruz:

1 — Hayat ve saadet. 2 — Sosyal cereyanlar: a) Sol cereyanlar (müsavat fikri), b) Sağ cereyanlar (muhafazakârlık ve istibdat fikri), c) Liberal cereyanlar (hürriyet fikri), d) Hayalperest cereyanlar (Enternasyonallık, Anarşistlik). 3 — Türkçülüğün eskiliği (Sumer destanları, Yaratılış destanı, Alp-Er-Tunga destanı, Şu destanı, Oğuz Kağan destanı, Mete, Kür Şad, Yazıtlar: Orhun, Ulu-Taş... Kağanlar, Çingiz, Babür, Kâşgarlı Mahmut, Mübarekşah, Yusuf Has Hacıp, Nevai, Mevlâna, Vâni Mehmet Ef., Ebûlgazi Bahadırhan, Üveysi, Mercani, Mus-

tafa Celâlettin Paşa, Namık Kemal, Ahmet Vefik Paşa, Süleyman Paşa, Hüseyin zade Ali Bey, Ziya Gökalp, Mehmet Emin, Ömer Seyfettin, Necip Asım, Ağa oğlu, Yusuf Akçura, Ahmet Hikmet, Gaspralı İsmail Bey, Dr. Rıza Nur, Enver Paşa, Hüseyin Cavit, Atatürk; Bugünkü Türkçüler ve Türkçülük cereyan... 4 — Türk fikriyat ve fiiliyatının Ana hatları (Urukçu milliyetçilik, Cemiyetçilik, Savaşçılık, İş-Dinamizm, Spiritüalizm ve idealizm, Disiplinli demokrasi). 5 — Türkçülüğümüzün Ana hatları (tarif, esaslar, sahalar). 6 — Uruklar ve Urukçuluk: a) Uruklar, b) Urukların tarihi, c) Urukçuluk, 7 — Dünyadaki Türkler. 8 — Tarih ve Medeniyette Uruk Faktörü. 9 — Tashihli cihan tarihi hakkında. 10 — Savaşçılık. 11 — Ce-

miyetimizin yaraları. 12 — Milletlerin kalkınışı. 13 — Köy. 14 — Türk ahlâkı. 15 — Ülkümüz ve Türkçülüğün yarını.

Nufus ve Aile

Yazan: ALPASLAN

En büyük bir dava olan nüfusu ve cemiyetin temeli olan aileyi ele alan bu ufak kitabı yazar arkadaşımız, Türkçülüğe büyük bir yardım yapmış oluyor. Bugün dünya hâdiselerinin mihverisi olan bu iki meseleyi her Türk yakından takip etmeli ve en esaslı bir prensip bilmelidir. Bu sayımızda kitabın ön sözü ile bir parçasını bulacaksınız. Kitap hakkında okuyucularımız bu sayıda kitaptan aldığımız parçadan bir fikir edinebilirler.

TÜRK İRKİ

Mefkûreler âleminde olunca kıtlık
Kafaların içersinde başlar çıftlık:
Bir budala «Zulüm yeter!» diye haykırır,
Bir it çıkar «Proleter!» diye haykırır!

ATSIZ

**Bir/başka zavallı da «Tesalüp» ten dem vurur,
«İrkçilik» aleyhine hezeyanlar savurur:
«Ecnebiye kız verip almakta mahzur yokmuş»,
«Türkün Büyüklerinden melez olanlar çokmuş!..»**

**Yılan zehirden başka bir nâsnecik kumar mı?
Bu açık saldırıya Türk gençliği susar mı?..
«Şarlatan» ın hüneri: Binbir yalan, dolandır,
Türkçülüğü hakir gören: Türke düşman olandır!..**

**Uluorta konuşan bilmeden «İrk Faslı» nı,
Birgün de inkâr eder namussuzca aslım!..
Kaç küstah çıktı böyle karşımıza ansızın,
Değer vermeyiz, aslâ, sözüne bir «Kansız» ın!..**

**Millet demek: Katıksız, tertemiz kan demektir;
Bunu kabul etmeyen SOYSUZ İNSAN demektir!..
Şahlanan BOZKURLARA bu ERGENEKON dardır,
Her İrkin üstünde bir Asil Türk İrki vardır!..**

USLU OZAN

TÜRK İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.941

A Y L I K O L G U L A R

1 — Kitap Sevenler Kurumunun Sönüşü :

11/X/1939 da, Ankarada Türkçüler tarafından, Türkçülüğün fikriyatını bir seri kitap halinde bastırıp neşretmek ülküsüyle kurulmuş olan Kitap Sevenler Kurumu, Halk Partisinin emri üzerine Halkevlerine ilhak edilmiştir: 27/4/1940 tarihinde.

Bu hayırlı cemiyet, kısa ömrü zarfında Ziya Gökalp'in «Türkçülüğün Esasları» adlı kitabını yeni harflerle bastırması, kapanmasına tekaddüm eden son hafta içinde de, üç gün gibi şayanı hayret bir süratle Ahmet Hikmet Müftüoğlu'nun «Çağlayanlar» adlı Türkçü hikâyelerle dolu kitabını bastırıp yaymağa muvaffak olmuştur. Büyük ebad 160 sahife tutan Çağlayanlar kitabı, Türkiye'de bir rekor-fiat sayılabilecek 20 kuruşa satılıyor. Okuyucularımız bu iki kitabı kitapçılardan tedarik edebilirler.

Merhum Kitap Sevenler Kurumu hakkında biraz olsun malûmat verebilmek için,

KİTAPLAR :

Bugünkü Türkçülüğün esasları

Yazan: Hüseyin Namık ORKUN

Türk tarihi ve Büyük Türklük sahalarında Türklüğe en fazla kitap, makale, etüt ve eser vermiş olan kıymetli Türk âlimi Hüseyin Namık ORKUN, hazırladığı «Bugünkü Türkçülüğün esasları» adlı kitabını pek yakında bastıracaktır. Türk tarihine çok kıymetli eserler kazandırmış olan bu arkadaşımız, şimdi de, Türkçülük mevzuu üzerinde yıllardanberi düşündüklerini yazmış ve bu kitabı meydana getirmiştir. Ülkümüz için ne kadar mühim bir eser olduğunu okuyucularımızın anlayabilmesi için bahislerini bildiriyoruz;

Giriş: Dünya yüzündeki Türkler, I) Türkojinin tarihi. II) Türkçülüğün tarihi. III) Türk sözü (Türk kimdir?). IV) Dilde Türkçülük. V) Tarihte Türkçülük. VI) Edebiyat-ta Türkçülük. VII) Mimaride Türkçülük. VIII) Resimde Türkçülük. IX) Musikide Türkçülük. X) Köyde Türkçülük.

onu en iyi anlamış bulunan Türkçü muharir Hakkı Süha Gezgin'in Vakıf gazetesinin 13/3/940 günlü sayısında yazdığı makaleyi aynen alıyoruz:

Kitap Sevenler Kurumu

Ankarada, bir kitap sevenler cemiyeti kurulmuş. Başlarında Adliye Vekili «Fethi Okyar» gibi ciddiyeti ve yaratıcı kudretiyle tanınmış bir şahsiyet var. İdare heyeti arasında da birçok tanınmış ilim ve sanat adamlarının adlarına rastlıyoruz.

Tamamen ilmi bir gaye ile kurulan bu cemiyetin mesaisi, serilere bölünmüştür.

İlk seride:

§ — İlmî Türkçülük yayımı.

Başlığı görülüyor. «Yeni Türkçülük ideolojisinin temellerini atacak, katı esaslarını tesbit edecek ve sınırlarını çizecek» eserler bu seri içindedir. Tarih, felsefe, tefekkür tarihi, iktisat, sosyoloji, psikoloji, lisaniyat, filoloji hülâsa esasları takarrür etmiş bütün bilgi şubeleri bu uğurda seferber edilecek.

İkinci seri:

§ Türkçülüğü tanıma yayımı,

Adını taşımaktadır. Bu «taksim» in şurlu bir görüşle yapıldığını görüyoruz. Bir yandan ağır ilmi eserlerle Türkçülüğün esasları kurulurken, bir yandan da edebiyat ve popüler neşriyat: Vülgarizasyonlarla bu yayılmayı halk tabakaları arasına indirmek davası görülüyor.

«Kurum» un bütün emeği, yalnız bu «vasat» içinde kalsa bile memleketin en büyük ihtiyaçlarından biri karşılanmış olur. Rahmetli «Ziya Gökalp» danberi «Türkçülük» e, bu kadar geniş ve kaplayıcı bir tetkik adesesini arkasından bakılmamıştır.

Çağımız, «Milliyet asrı» damgasını taşıyor. Bazı milletler, kendi kan kardeşlerinin yüzde yirmi otuzunun yaşadığı toprakları açıkça benimsedikleri «Anşlüs» ler peşinde koştukları bir devirde, bizim de kendimizi, kendi cevherlerimizi araştırmamız, çok yerinde bir gayret sayılır.

Bu büyük mânevî menfaatin yanında bir de maddî fayda var. «Kurum» her sahanın değerli mütehassıslarını çalıştırarak eserler

yazdırıp bastırarak, millî kütüphanemiz zenginliyecektir. Hele bu zenginliğin kendi varlığımızın tetkikinden çıktığını düşünürsek, duyacağımız sevincin yanında, haklı bir gururla da göğsümüz kabarcaktır. Başlayan ve başarılanlara ne mutlu!

Hakkı Süha GEZGİN

2 — Fransız çöküşünden ders ve Petain'in nutku :

Fransa, Avrupanın bu en büyük ve en eski milletlerinden biri, son günlerde herkesi hayrete düşüren bir hızla çöktü. Bu hâdise, Türkçüleri şaşırtmadı ve prensiplerimize, dehşetli ve muazzam bir vesika oldu! Bu çöküşün sebepleri üzerinde fazlaca duracağız. Ancak şurada, aktüel bir olgu (hâdise) olmak itibarile, Mareşal Pétain'in 20/Haziran/1940 günlü nutkundan bir parçayı okuyucularımıza, ehemmiyetini kaydederek sunuyoruz. Bu büyük ve muhterem asker, bir kaç kelimeyle, hâdiselerin ışığı altında, en meşhur içtimaiyatçılardan daha büyük bir kudret ve vuzuhla yaraya dokunuyor, bu büyük ve fecî tarihî hâdisenin hakikî âmilini, en salâhiyetli bir şekilde -maalesef çok geç kaldıktan sonra- Fransa milletine bildiriyor. Bu kısa ve veciz sözler, en müthiş bir hakikatın ifadesi olduğu için, hepimiz tarafından dikkatle okunmalı ve bundan ders almalıyız. Nutkun en mühim kısmını sunuyoruz:

«— 22 sene evvelkinden daha az kuvvetli idik. Aynı zamanda daha az dostlarımız, daha az ordumuz, daha az müttefiklerimiz vardı. Mağlûbiyetimizin sebebi, işte budur.

Kayıbolan muharebeden ders alacağız. Zaferdenberi, zevkisefa, fedakârlık hislerine hâkim olmuştur. Az himmet edilmiş, fakat çok talepte bulunulmuştur. Gayret esirgenmiştir. Bugün, işte felâket gelip çatmıştır.»

«— Ben, şan günlerinde sizinle beraberdim. Hükümet reisi olarak, kara günlerde de sizinle beraber kalacağım. Yanımda toplanınız. Mücadele hep aynıdır. Mevzuubahs olan Fransanın, Fransa toprağıdır, Fransanın çocuklarıdır.»

ÜLKÜ VE HAYAT

TDVISAM
Kütüphanesi Arşivi
No 22.841

Hakikî bir Hayat Hikâyesi

Gözleri uzak ve deruni bir hatırıya dikilmiş, sustu. Karşımdaki arkadaşımın ince ve azimkâr yüzünü seyrediyordum.. Bu yüz sanki hatıralarla ve mazinin dumanlarıyla yumuşamış gibiydi. Nihayet koltukta kıpırdadı, çığarasının külünü silkti ve sözüne devam etti:

«— Hayat! Evet! Ne büyük kelime, ne boş veya ne mâna dolu bir mefhum! Ancak, onun derin mânasını anlamak bazen pek güç oluyor! Faust bu mânayı anlamak için kıvranıyordu.. ben de bu kıvranımların acısını yıllarca çektim.

Hayat, henüz on sekiz yaşımı bitirdiğim sıralarda, bana pek cazip ve parlak görünüyordu. Babamdan kalma oldukça bir param vardı; zengin sayılabildim. Fransızca biliyor ve tahsilime en iyi bir şekilde devam ediyordum. Yegâne kusurum belki de felsefeye fazla meraklı olmamdı. Yıllar geçti.. İçimde bir sıkıntı başlamıştı.. Hayatımın kâbusu korkunç sıkıntı, Tıbbiyenin ikinci sınıfındayken ilk tohumlarını ruhuma atmıştı. Param vardı. Derslerime muntazaman çalışıyor, iyi bir şekilde yiyor ve iyi bir yerde yatıyordum. Hayret ettim. Nem eksikti? Bu sıkıntı nedendi? Bir sınıf arkadaşım bu sorulara o sırada aklıma pek yatan bir cevap bulmakta gecikmedi:

«— Aşk! dedi.. sen hayatını boş geçiriyorsun.. Sev! Sevil! Eyle! Bak o zaman sıkılır mısın! Senin okumaktan başka bir şey bildiğin yok. Bir taraftan derslerine, bir taraftan da felsefe kitaplarına sarılmışsın, gençliğini yazık ediyorsun.»

«Arkadaşımın mantığını doğru buldum. Doğrusu fazla çalışkan da sayılmazdım; ben, tüptan çok felsefeye meraklıydım ve benim felsefeye sarılışımı arkadaşlarım derslere çalışıyor sanıyorlardı. Kitaplarımı bir tarafa fırlatıp attım, Melihin koluna girdim. Ben de, o da, eski Galatasaray talebelerydik; ve her Galatasaray talebesi gibi, muhitimiz hep zengin ve kozmopolitti. Bu muhite daldım. İlk gerçekten büyük bir zevk duydum. Bir iki kızla tatlı saatler geçirdim.. Nihayet, gözleri, yaz gecelerini aydınlatan yıldız ışığı ka-

dar tatlı, saçları kara ipekten bir kıza âşık oldum. Birkaç ay derin bir heyecan içinde yaşadım. Ona yaklaşmak için geceleri uyumayarak düşündüğüm çareleri gündüzleri -felsefeyi ve tıbbi bir tarafa bırakarak- tatbik ettim.. ve en sonunda muvaffak oldum. Daha yakından tanıştık.. O da beni sevdiğini söyledi. Onun için paramı delice harcadım. Altı ay.. nihayet yedi ay.. Sonunda bu ateşte sönmeye yüz tuttu.. ve nihayet bir gün söndü. Artık onun yakınlığı bende bir heyecan uyandırmıyordu. Artık beni eskiden çıldırtan gülüşleri üzerimde fazla bir tesir uyandırmıyordu. Ve nihayet bir gece, o korkunç sıkıntının gene içimde uyandığını duydum. Neydi bu hayatım? Aşk ne demektir? Niçin insanlar -ve onların içinde ben- yaşıyorduk? Mânasız... Bu iç sıkıntısı hergün daha fazla arttı. Bir başka arkadaşım -Melihî unutmuştum bile- bu sıkıntımı anladı; esbabı mucibesıyla birlikte derhal bir de çare gösterdi:

«— Sen, 15 yaşındaki çocuklar gibi bir tek kıza saplanmış, sözde yaşıyorsun! Aşk boş lâftır, azizim! Böyle saflık edersen tabii canım sıkılır. Gel, eylencelere karış, sosyete hayatının geniş imkânları, sonsuz çeşitli zevkleri seni bekliyor.. Orada zenginlik, lüks, zevk, şehvet ve baş döndürücü bir hareket hüküm sürer.. Orada yüzlerce kız.. hem en kibar, en zengin ailelerin kızları, kollarından geçer.. Dans, caz, eylence, şampanya!.. İşte hakikî hayat.. Ömrün, Hasan Sabahın bahçelerinde haşşaşla rüya gören mistiklerinki gibi hoş ve süratli geçer.. Hayata mâna ve renk veren saadettir; bu saadeti işte ancak o zengin muhitte tadarsın!»

«Bu sözler kafamda yer etti. O sırada imtihanlar başladığından tatbikatı biraz gecikti. Bu işleri atlatınca, zengin arkadaşımın felsefesini denemeye koyuldum. Birlikte o sefahat âlemine daldık. Şimdiye kadar ben, ancak zengin çay veya balolarda dolaşmış, buralara pek sokulmamıştım. Onun için ilk anlarda alışamadım. Sıkıntımı silkip atamadım. Ancak arkadaşım, beni oyalamak için sanki inat etmişti. Nihayet ben de, bu

çok karışık ve gürültülü hayatın girdabına kapıldım. Dostumun dediği olmuştu: Dans, kadın, şampanya, bar, oyun beni okadar sarmıştı ki, bu şiddetli ve devamlı zevkler sıkıntıyı büsbütün içimden söküp atmıştı. Bütün vaktim eylenceyle geçiyordu. Düşünmeye vaktim kalmadığı için, sıkılmak ve ukalâca fikirlerle bedbinliğe düşmek aklıma gelmiyordu. Zaten boş vaktimi, dersleri çalışmaya hasrediyordum. Bir, bir buçuk yıl, bu cereyana kapılarak -dostumun tâbiri veçhile haşşaşla sarhoş gibi- yaşadım. Fakat bunun da bir sonu varmış.. Yavaş yavaş, sinsi sinsi, ebediyen içimden sökü� attığımı sandığım sıkıntı ruhumu tekrar kemirmeğe başladı! Her gece yarısından sonra eyleneip te evime döndüğümde, yorgunluktan uyuyakalacağıma, yatakta, gözlerim açık, düşünüyordum. Ne kadar gayret etsem fayda vermedi; gözlerimi daha sıkı yumdum, kafamı yastığımın altına soktum, bir türlü kafamın işlemesine, ruhumun ağrmasına mâni olamadım.

«Eyleniyordum.. istediğim kadını elde ediyor, her türlü zevki tadıyordum.. fakat gene de içimde tatmin edilmemiş bir duygu, bir boşluk vardı.. Bu eğlenceler niye yarıyordu? Ne olacaktı? Hayatın mânası neydi?

«Yarabbi! Çıldıracaktım! Derhal fırlar, elektriği yakar, rastgele bir felsefe kitabı alır ve neresi olursa olsun, açıp okurdum, okurdum...

«Artık ne kadından, ne içkiden, ne de eylencelerden zevk duymuyordum. Kolkola sarhoş dolaşan çiftlerin kahkahaları kafamı tırmalıyordu.

«İşte o yıl mezun oldum. Avrupaya -tahsilden çok kendimi avutmak için- gittim. Parisin en nezihinden en çıplığına kadar, en bellibaşlı eylence muhitlerinde dolaştım. Aşkına mazhar olmanın bazen bütün bir ömrü ışıklandırır meşhur kadınların bir ikisiyle alâka peyda ettim. Birkaç ay beraberce yaşadık sonra ayrıldım.. Dehşetli bir ümitsizlik içindeydim. Herşey bana boş görünüyordu. Hayat bana, korkunç bir yük gibi geliyordu! Yarabbi! ben mi anormaldim, yoksa! zevk denen şey neden bana ancak bir müddet

için tesir ediyordu? Neden hayatın nimetlerine bu kadar çabuk kanıksıyordum? Çok mu sinirliydim? Felsefeye fazlaca düşkün kafam bozulmuş muydu, neydi? Kadınlardan artık nefret ediyordum! En güzel, en şehvetperest, en sevimli kadın, en ilâhî ve temiz kız, bende korkunç bir tesir uyandırıyor. Bence hepsi birdi: madde! Aşk! Yalandı! Hepsi yalandı! Ortada, cinsî münasebet, maddî zevk ve şehvetten başka birşey yoktu! Ve ben artık bu cinsî zevkten iğreniyordum! Hastalırcaasına tiksiniyordum!

«Oyun da boştu! Para da boştu! Sarhoşluk bile insanı avutamıyordu! Bütün zevkler boştu, mânasızdı, ömürsüzdü! Yani hayat boştu! Hayat mânasızdı!

«Daha fazla dayanamadım. Kaçarcasına Türkiyeye döndüm. Az sonra hiç düşünmediğim bir felâketle karşılaştım: Param son damlasına kadar erimişti. Saadet kuşunun peşinde koşan ben, bir Fransız şairinin dediği gibi, onu ha şu pencerede, ha şu dalda, ha şu duvarın üstünde yakalıyacağım derken, hiçbir yerde -bir tüyünü olsun- elime geçirememiş ve beş parasız ortada kalmıştım. Mamafih bu felâket beni uzun zaman üzmedi. Bilâkis bana bir ümit kaynağı oldu: «— Ben hayatımda, paramla, her istediğimi kolaylıkla elde ettim ve ondan hiçbir şeyde tat duymadım. Parasız kalıp ta hayatımı kazanmaya mecbur olunca, her isteğimi bir etmek mukabili yerine getirebileceğimden, belki de sıkıntı denen şu kâbustan kurtulacağım!» diye düşündüm.

«Ve neşeyle çalışmağa koyuldum. Çok uğraşımsa da hayat benden intikam alıyor gibiydi. Sefaletten bir türlü yakamı kurtaramıyordum. Muhayyilemde okadar parlak gördüğüm ekmek kavgası bana acı ve üzüntüden başka hiçbir saadet vermedi. İç sıkıntısı ve bedbinliğim azalmamış, bilâkis artmıştı. O arada -belki aile hayatında aradığım saadeti bulurum ümidiyle- evlenmiştim. Fakat karımla geçinememiş ve ayrılmıştık. Ruhumun cehennemî üzüntüsünü, gece, yollarda ve mehtapta kırlarda dolaşmakla avutmaya çalışan bir zavallı olmuştum. Baudelaire ve Verlaine o sırada en çok okuduğum şairlerdi.

«Bir iki yıl geçti.. Talih döndü. Gitgide vaziyetim düzelmeye başladı. Para kazanıyor ve çok okuyordum. Nihayet, ferah ferah geçinebilecek kadar para biriktirmiş bulundum. Sıkıntımı giderecek bir yol düşündüm. Eskişehirde ufak bir çiftlik kurdum; inek, koyun, keçi ve at aldım. Birkaç dönüm tar-

lamı ektilim. Sürülerimle meşgul oluyordum.

«— Böyle rahat, sakin, eylence ve patırdıdan uzak bir hayat her halde ruhuma sü-kün verecek. Köy ve çiftlik hayatı, heycansız ve muntazam geçen bir hayat, her halde yegâne mes'ut hayattır.»

«Ümitle bu yeni hayata sarıldım. Akşam güneşin batışını seyrederek, öküzlerin böğürüşünü ve kuzuların melemesini dinler daldım. Gece rahat koltuğumda kitap okurdum. İşte şairlerin öve öve bitiremedikleri hayatı ben tam mânasiyle tadıyordum. Ruhum dinlendi, kafamdaki fırtınalar dindi, fikirlerim berraklaştı, hislerim basitleşti..Tam bir burjuva gibi yaşıyordum.

«Fakat bu hayata ancak bir yıl dayanabildim. Her gün hâdisesiz ve yeknasak geçen ömrüm, tahammül edilmez bir hal almıştı. Her gün diğer güne benziyordu; her saat, muttarit dakikalar kadar muntazam, renksiz ve dümdüzdü. Her halde hayatımın en sınıktılı devrini bu çiftlikte geçirdim. Bir vakitler gece gündüz bırakmadığım atımı ve çiftemi bile gözüm görmek istemiyordu. Bu sırada, hayatta en çok sevdiğim anam ağır hastalandı. Acele İstanbul'a götürdüm. En meşhur doktorları seferber ettim. Fakat zavallı anam bunlara rağmen hayata gözlerini yumdu.

«Anamı topraklara bıraktığım gece, hayatımın en buhranlı gecesidir.

«Uzun uzun ağlamış ve misafir olduğum evin üst katında, bir sedirde, yorgun uzanmış duruyordum. Artık göz yaşlarım akmıyordu. Yanan alnımı serinletsin diye açtığım pencereden gecenin muhteşem göğünü seyrediyor ve hummalı bir şekilde düşünüyordum. Hayatımı.. geçmiş ömrümü ve daha yaşayacağım ömrü düşünüyordum.. Yaşamıştım.. Hayattan ne anlamıştım? Yaşayacaktım.. Hayattan ne anlayacaktım? Niçin dünyaya gelmişim? Yemek, içmek, uyumak, eylemek.. mes'ut olmaya çalışmak ve ölmek için mi? Mes'ut olmuş muydum? Saadet neydi? Nasıl elde edilirdi? Hayata renk ve mâna verecek şey neydi? Yoksa Tanrı, hayatı yarattığı ve insanların kafasına düşünme kudretini koyduğu halde, bu hayata mâna verecek şeyi yaratmamış mıydı? Mânasız bir hayat yaratmak suretiyle Tanrı insanlarla alay mı etmek istemişti?..

«Başımı avuçlarımla sıkıyor ve hararetle soruyordum: «Tanrı! Tanrı! sen nesin? Var mısın? Varsan nesin ve yarattığın şu insan oğlunun feryatlarına neden sağır kalıyorsun? Hayattan bir zevk alamıyacaksak,

hayatın mânasını yaratmadınsa, neden bizi yarattın? Hele neden kafamıza bu düşünme ve sorma kudretini koydun? Bu cehennemî ızdırabı bana neden çektiyorsun? Ölüm ne? Hayat nedir? Ben neyim? Saadet ne? İnsan nasıl mes'ut olabilir?

«Kafamda sualler, delirircesine birbirini takip ediyordu. Bilhassa «insan nasıl mes'ut olabilir?» suali kafamı acırtırcasına beynime takılıyordu.

Aşk mı? Kadın mı?

«Şairler ve toy delikanlılar için pek sihirlili kelimeler olan bu iki mefhum ne gü-lünçtü! Birbirine yapışan iki vücut.., en çok bir saat süren ve tatminden sonra ânide sönen -hattâ bende yerini tiksineye bırakan- bir zevk ve şehvet ihtirası! Hadi daha az maddî bir görüşle, bu cinsî zevk ve sevgiyi 10 aya, iki yıla çıkar! Boş! Hep aynı olan, hep bu iğrendirici ihtirasla ve sonunda usanmayla biten bu münasebet insana saadet değil, kendikendinden nefret ve ruhunda boşluktan başka birşey vermiyor!

«Paramı? Ekmek kavgası mı? Ne boş, ne berbat iki yol!

«Sefahat mi, eylence mi? Korkunç iç sıkıntısının, her bir kahkahayı asabı geren bir işkence âleti haline soktuğu ve ruhun ızdıraplı boşluğunu en ufak bir şekilde dolduramayan bir hayat yolu!

«Rahat, endişesiz, sakin bir hayat mı? Hepsinden daha korkunç bir boşluk!

«Boş! Boş! Boş! Hepsi boştu! Hayatım bomboştu! Mânasızdı! Ne için yaşıyordum? Hangi gaye peşinde koşsam, boşluğunu anlıyordum. Beni hayata bağliyacık, mes'ut edecek hiçbir şey yoktu.. Çocuk ruhumun bütün coşkunluğuyla birşeye inandığım günleri hatırladım. O zamanlar cidden mes'uttum.

«Bitkin bir mırıltıyla tekrar ettim: «Hayatım bomboş! Herşey boş! Hayatta canım sıkılıyor.. İnsanı hayata bağliyabilecek hiç bir şey yok! Saadet nerede? yok!.. yok!..

«Tanrım! Öldükten sonra bir hayat var mı? Orada da canımız sıkılmıyacak mı? Sıkılıyor! Tanrım! Hiç birşeyden zevk almıyorum! Hayat, tahammül edilmeyecek derecede sıkıcı..

«Kafam ve ruhum bu hiçlik uçurumuna gitgide daha hızla sürükleniyordu. Buda'nın Nirvânası sanki beni çekiyordu: Kıpırdamayan, duymayan, hissetmiyen, yaşamayan hiçlik.. Nirvâna! Göte'nin Doktor Faustu gibi, hayatın mânasını bütün hayatınca arayan ruhum, şimdi de onun Verteri gibi derin bir

ümitsizlik içindeydi. Verterin intihara sürüklenen ruhundaki duygular şimdi benim içimdeydi. Ölüm!.. Ölüm!.. Ölen anam bey-nime girmiş gibi idi. Öteki dünyadan sanki beni çağırıyordu.. Nurlu yüzünü görür gibi oldum. Kollarımı gayrı ihtiyarî uzatarak doğruldum.. Kafam çatlıyacak gibi ağrıyordu.. Alnım yanıyor, şakaklarım çarpıyor, kulaklarım uğulduyordu.. Vücudumu âdeta hissetmiyordum. Yürüdüm, açık pencerenin altca kenarına dayandım. Simsiyah olan gecede, üç kat aşağıda, karanlıklar içinde kaybolan sokağa baktım. Atlamak!.. Buradan atlayıp Nirvânaya.. rahat, sessiz, sıkıntısız, sonsuz ölüme kavuşmak gibi fikirler kafama doluyordu. Pencereden dehşetli bir şekilde sarkmıştım.. Okadar kendimde değildim ki, belki de, bütün hayatımı zehirleyen o boşluğa vücudumu da atacaktım. O anda gözüm göğe ilişti. Derin, koyu gökte, gümüş çiviler gibi ışıldayan yıldızlara baktım. Ay o gece henüz hilâl halindeydi. Az uzağında parlak iri bir yıldız, ebedî bir Türk bayrağı resmediyordu. Gece, yıldızlar, bütün gök, koyu ipekten sonsuz bir bayrak.. Ay, yıldız.. Kıpırdıyorlar; sanki canlanıp bana bakıyorlar. Sanki onlardan geliyormuş gibi içimden bir ses:

«Alçak! Dünyada vazifeni yapmadan ölmeye kalkışan alçak!» diye haykırıyordu.»

*

Arkadaşım, gözleri mazinin silik izlerine takılmış bir halde, susmuş, dalgın dalgın basımı sallıyordu. Sesi beni tekrar ürpertti:

«Kardeşim, bilsen o zamana kadar geçirdiğim boş hayata ne acırım! Hani romanlarda bazı âşık kahramanlar vardır, sevgilisine: «Seni tanıyınca kadar geçirdiğim hayata acıyorum. Ben seni tanıdıktan sonra yaşamaya başladım!» der; ben de onun gibi.. o gece yolumu bulduktan sonra hakikaten yaşamağa başladım. Hayatımda o ana kadar, saadeti daima ferdî zaviyeden tasavvur etmiş, hayata, cemiyet penceresinden bakmak akluma bile gelmemişti! O gece, anı bir ilham halinde, bir Türk milletinin uzvu olduğumu düşündüm. Bir cemiyetin mahsulü olduğumu ve bu cemiyetin içinde, onun havasında yaşadığımı farkettilim. Hemen ertesi gün, sosyal mevzular üzerinde felsefeden daha fazla durdum. Öğrendim ki insan ruhunun duyabileceği en üstün his, milliyet hissidir! Türkçülük hakkında yazılmış ne buldumsa bir hafta içinde okudum. Millî ülkü, Türkçülük ülküsü bütün varlığını sardı. Sanki içimde bir ateş, damarlarımı yakarak

dolaşıyordu. Henüz 30 yaşını geçmediğimden gençtim de. Gökalp beni teshir etmişti. İlkin, en koyu mânasiyle bir Turancı oldum. Büyük Türkçülük muhakkak en yakından bir zamanda tahakkuk etmeliydi. 80 milyon Türkten mürekkep büyük ve kudretli Türk devleti ülküsü beni âdeta sarhoş ediyordu. Bu arada, Anadolu'nun şarkına arka arkaya dört beş seyahat yapmak mecburiyeti hasıl oldu. Her seyahatımın dönüşünde kafamda kasırgalar kopuyordu. Türkiye ne kadar yaralıydı! Tanrım! Köylerimizde hüküm süren fecaatı ben bukadar yıl nasıl farketmeden yaşamıştım! Ve Anadolu'yu baştan aşağı gezdikçe, bu duygum bir isyan halini aldı: Türkiye süratle kalkınmalı! Ey Türk kardeş, uyumağa katıyen hakkın yok! Bu duyuşumu her önüme gelene söylüyordum. Gözüm yeni açılmıştı. Köy derdinin yanında, ilim, ahlâk, gençlik, vazife duygusu, milliyetçilik duygusu, komünizm dertleri de, bütün fecaatleriyle belirmişti. Ve daha muazzam bir dâva; asırlardanberi devam edegelen bir hal, Türkçülüğü bugün ölüme pek hızlı götürebilirdi; Türkiyenin tefekkürü, matbuatı ve idare mekanizmasının en belli başlı kaynakları - en stratejik noktaları diyebilirim - Türk olmayanların elindeydi. Türkün kanı gün geçtikçe bu yabancı kanlarla bulanıyordu.. Bu vaziyettyken hemen Turanı düşünmek, cidden pek hayalperestlik olacaktı. Ülkümü bir sıraya koydum:

«Önce Türkiye! Türkiye kurtulmadan, kalkınmadan ve her bakımdan kuvvetli olmadan, hiçbir diğer hareket olamaz! Ancak Türkiye yükseldikten sonradır ki diğer ırklarımızın imdadına koşabiliriz. Meğer ki umulmadık siyasi hâdiseler olsun da bizi bu yola derhal sevketsin. Büyük Türkçülük muhakkak yaratılacak.. Ve bu da ancak kan ve kılıçla olacak.. Öyleyse Türkiye Türkçülüğü kuvvetlenmeli. Türkiyenin bugünkü halini düzeltmeyi düşünmeden Turan sevdasına kapılmak, gene Türkçülük ülküsü için zararlı olur.

«Artık tam mânasiyle bir mefkûreci olmuşum.

«Türk ırkının fevkaledeliğine ve Türkçülüğün büyük yarımına hayran kalıyor, Türk olduğuma seviniyor ve Türkçülüğün duruşuna sebep olanlara dehşetli bir kızgınlık besliyordum.

«Yani seviniyordum, beyeniyordum, hidetleniyordum, faal oluyordum! Hayatımın artık her saniyesi benim için mânalıydı!

«İlk iş olarak çiftliğimi sattım. Ve hiç

tereddüt etmeden, Türkçülük için, Türkçülük için mücadeleyle atıldım.

«Kardeşim! İçimdeki derin ve ebedî heyecanı sana nasıl anlatayım! Hayata geldiğime her saniye şükrediyorum. Yolum belli. Artık hayatım dolgun.. Canımı bir şey uğruna feda edebilirim. Mefkûrem var! Mefkûrem! Bu sözün eşsiz zenginliğini ve ruhu tatmin edici dolgunluğunu, ancak bunu -benim ve senin gibi duyanlar anlayabilir. Türkçülüğü daima daha fazla yükseltmek esasını taşıyan Türkçülük ülküsüne Türk fedaileri lâzım! İşte ben bu fedai olacağım! Türkçülük için yaşamak ve Türkçülük için ölmek!

«Bir gün, beni gülerek dinliyen bir gence haykırdım:

«Edebiyat yapmıyorum! İçimde duyduklarımı ne yazık ki ifade edemiyorum! Parlak cümleler kullanıyorum sanma! Ruhumun tutuşan ışıklarını görsen gözün kamaşırdı!»

Bu mücadeleye atıldım; ve bu sayede filozofların arayıp bulamadıklarını ben buldum: SAADET MEFKÜREYLE MÜMKÜNDÜR!

«Hayatın mânasını, içtimaî ülkülere sarılmakla anlarız. Ömrümüzü zehirleyen korkunç sıkıntı, boşluk ve ümitsizlik, hep ülküyü tahakkuk ettirmek için çalışmakla defedilir. Belki bu uğurda didinirken hiç rahat yüzü görmeyeceğim. Belki izdiraplarım, sevinçli anlarımdan çok olacak.. Uğruna duyacağım en büyük acılar da benim saadetimin muhtelif veçhelerinden biri olmaktan başka birşey değildir. Ülkü yolunda duyaçağım bütün sevinç ve acılar bana saadeti tattıracak.. Hayatımın dolgun ve mânalı olduğunu daima hissedecek, acı içinde kıvrılarak ölse bile mes'ut öleceğim..

«İşte, Ülkü denen ilâhın ruhu içime girince, ben de böyle ilâhlaştım. Artık ben, bambaşka bir adamım! Ben hayatta yalnız ülküm için - yani Türkçülük ve Türkçülük için yaşıyorum.

«Beni, dünyanın hem en kudretli, hem de en mes'ut adamı yapan işte bu Türkçülük.

«Fakat lâfta kalan değil, çalışan, faal olan Türkçülük!

«Türkçülüğü yeniden dünya karşısına, temiz ve kudretli olarak çıkaracak işte biz, idealistleriz!»

*

Farkında değilim.. Onu dinlerken mes'ut göz yaşlarım yanaklarımı ıslatmış.

«Ben de buna inanıyorum» dedim.

Ankara, 1937

R. Oğuz TÜRKKAN

HALİL NACI

— Mihcioglu —

ANKARA

Merkezi: Anafartalar caddesi No. 111 Telefon: 1230

Şubesi: Bankalar caddesi 58/2 Telefon: 2619

Her çeşit kırtasiye

Hendese ve resim âletleri

GEVAERT

Fotoğraf malzemesi ve
amatör işleri

Mektep kitapları

Ferranti
Radyoları ve tamirat

ÜNYON
Sigorta acenteliği

Plan
Kopyaları

Hediyelik eşya

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 26.941

Kandaşlar!

Mecmuamızı yayın ve okutun. Daha fazla
yardım etmek isterseniz abone olun.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük carî hesaplar 1940 ikramiye plânı

TDV İSAM
Kütüphanesi Arşivi
No 2E.941

Kurallar : 1 Şubat, 1 Mayıs, 1 Temmuz, 26 Ağustos,
1 İkinci teşrin tarihlerinde yapılacaktır.

İKRAMİYELER

1 Adet	2000 liralık	=	2.000 lira
3 »	1000 »	=	3.000 »
6 »	500 »	=	3.000 »
12 »	250 »	=	4.000 »
40 »	100 »	=	4.000 »
75 »	50 »	=	3.750 »
210 »	25 »	=	5.250 »

T. İş Bankasına para yatırmakla, yalnız para biriktirmiş olmaz,
aynı zamanda taliinizi de denemiş olursunuz.

Sahibi :
Mustafa Kızılsu

Umumî Neşriyat çevirgeni
Sami Karayel

Arkadaş Matbaası
1940

Satışa çıktığı tarih:
16 Temmuz 1940